

ΕΠΙΣΤΟΛΙΜΑΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

Πρὸς τὸν Κύριον.

S.G.U. ΔΕ-ΒΙΑΖΗΝ

Εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθὲν φυλλαδίκιον
'Επιγεγραμμένον.

« Alcuni Documenti intorno l' accidentale catastrofe avvenuta
nell' isola di Corfù nell' anno 1718 κτλ.

Καὶ

ΚΑ'. Οἴκοι εἰς ἔπαινον τοῦ θαυματουργοῦ καὶ
Πολιοῦχου Κερκύρας

ΔΕΤΟΥ ΣΠΕΥΡΙΑΦΗΟΥ

Συντεθέντες ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου μοναχοῦ

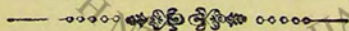
ΝΙΚΟΛΗΜΟΥ ΚΑΠΠΟΥ

Τοῦ ἐν ἔτει 1800. ὑπὸ τοῦ Ἀγίου Ἰσίδωρου τὰ ὅμματα ἐν τῇ Μονῇ Κερκύρας

Κ. Θ. ΠΑΔΟΥΤΕΡΑΣ

ὑπὸ

ΑΡΣΕΝΙΟΥ ΙΕΡ. ΠΑΝΔΗ

ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

Τυπογραφεῖον ὁ ΚΑΔΜΟΣ.

Νεοφύτου Καραγιάννη.

1878.

ΤΩ

ΠΑΝΟΣΙΩΤΑΤΩ ΚΑΙ ΑΞΙΟΤΙΜΩ

ΠΡΩΤΟΣΥΓΓΕΛΛΩ

ΚΑΙ ΚΤΗΤΟΡΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΔΕΙΨΑΝΟΥ

ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ

ΑΓΙΟΥ ΣΗΥΡΙΑΝΟΥ

ΚΑΙ

ΠΡΟΣΤΑΤΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ΚΟΜΗΤΙ ΚΥΡΙΩ: ΚΥΡΙΩ:

ΓΕΩΡΓΙΩ ΒΟΥΔΑΓΑΡΙ

ΑΚΡΑΙΦΝΟΥΣ ΑΓΑΠΗΣ

ΚΑΙ

ΦΙΛΙΑΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ

Ο ΓΡΑΨΑΣ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ

Α. Ι. Π.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Σπυρίδων τις G.U. Δεβιάζης, (4) δυτικοῦ δόγματος, καὶ ἐκ Μελιταίων ἢ Σικελιωτῶν, τὸ γένος ἔλκων, ἐξέδοτο ἐσχάτως, τύποις Ναχαμούλη ἐν Κερκύρα, φυλλαδάκιόν τι τέσσαρα καὶ δεκασέλιδον, ἐπιγεγραμμένον, « *Alcuni Documenti intorno l' accidentale catastrofe, avvenuta nell' anno 1718, pubblicati per le faustissime nozze Cefalinò—Stauro, da S.G.U. De-Biasi.* »

Τὸ ἐν λόγῳ μικρὸν φυλλάδιον ἀφιερῶθην τῷ Ἀνδρέᾳ Κεφαλληνῷ ὁρθοδόξῳ, καὶ υἱῷ τοῦ αἰδεσιμωτάτου Ὁρθοδόξου ἱερέως Νικολάου Κεφαλληνοῦ, διακεκριμένου λειτουργοῦ, καὶ θεολόγου, (2) γενομένου κατ' αὐτὰς νυμφίῳ, δημοσιεῖται περικοπὴν χειρογράφου Ἐφημερίδος ἀνεκδότου, ὧς δοκεῖ, ἀνωνύμου συντάκτου τῶν ἐτῶν 1703 1713, ἡ ὁποία περικοπὴ, τὸ καθ' ἡμᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους θαῦμα τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, τὸ καλούμενον τοῦ *Πιζάνη*, ἦτοι, τὸν ἐμπρησμὸν τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ Στρατηγοῦ τῆς Ἑνετικῆς Δημοκρατίας ἐνταῦθα, μεθ' ἅπαντος τοῦ παλατίου αὐτοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, γενόμενον ἐν ἔτει 1718, περιγράφει καὶ παριστάνει ὡς τυχαῖον συμβεβηκὸς ἀτμοσφαιρικῆς ἀκαταστασίας νυκτὸς θεελλώδους καὶ κεραυνοῦ, καταπεσόντος ἐν τῇ πυριτοθήκῃ.

Ἐπάγει δὲ, ὁ Δεβιάζης, πρὸς στηριγμὸν τῆς δόξης αὐτῆς, ὅτι

Σημ. (1) Οὗτος ἕτερός ἐστι τοῦ Ὁρθοδόξου Σπυρίδωνος Δεβιάζης Κερκυραίου, τοῦ καὶ Γραμματέως παρὰ τῷ Ἑλληνικῷ Πρακτορείῳ κτλ.

Σημ. (2) Πόσῃ θλίψιν πρῶξένησεν εἰς τὸν λειτουργὸν τοῦτον τοῦ Θεοῦ, ἡ πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀφιέρωσις τοῦ ἐν λόγῳ φυλλαδίου.

καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς, τοὺς ὁποίους δὲν ἀναφέρει, ἱστορικοὶ, γράψαντες περὶ πραγμάτων, Ἑνετικῶν, Ἰταλικῶν, Ἰονικῶν, ἀξιόπιστοι, ἄλλως, ἢ ὡς θαῦμα, ἱστοροῦσι τὸ γεγονός αὐτό.

Προσθέτει, τέλος, λέγων, ὅτι, τὸ τυχαῖον αὐτὸ γεγονός, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν Α. Πάριον συγγραφέα τοῦ πονηματίου « Οὐρανοῦ Κρίσις, » ὅστις ἐνεφορήθη μᾶλλον ὑπὸ πνεύματος φανατισμοῦ, ἢ εὐσεβείας.

Ἐμπεδοῖ δὲ τὸ ἔργον, ἐκτυπῶν καὶ ἐπιτύμβιον Λατινικὴν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ Στρατηγοῦ Ἀνδρέου Πιζάνη, κειμένην ἀπέναντι τοῦ Ἱεροῦ Ἀμβωνοῦ τῆς Μητροπόλεως ἐκκλησίας τῶν ἐνταῦθα Λατίνων.

Τὸ ἐν λόγῳ λοιπὸν ἔργον τοῦ κ. Δε Βιάζη, οὐκ ὀλίγον ἐσύγχισε τοὺς ἐνταῦθα τῶν Ὀρθοδόξων, σεβομένων καὶ εὐλαβομένων τὸν θαυματουργὸν Ἅγιον Σπυρίδωνα, καὶ, ὡς εἶκός, τὸν ἱερὸν Κληρὸν, οὔτινες ἀνέκαθεν ἐν τῇ θρησκευτικῇ αὐτῶν συνειδήσει παρέλαβον καὶ κατέχουσιν, ὅτι ὁ Πιζάνειος ἐμπρησμὸς ὑπῆρξε θαῦμα τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, κατὰ τῆς τότε μετερχομένης βίβης τοῦ ἡγεμῶνος ἐκείνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, κατὰ τῆς ἐνταῦθα Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου, εἰς τὸν ὁποῖον παντὶ σθένει ἐπειρῶντο νὰ λάβωσι κυριότητα καὶ κατοχὴν.

Δὲν εἶναι συνετὸν βεβαίως, πυρίκαστον ὕλην διαμένουσαν κεκαλυμμένην, ν' ἀποκαλύπτῃ τις καὶ ὑποδαυρίζῃ τὸ μεταξὺ Ὀρθοδόξων καὶ δυτικῶν ἀρχαίων μίσος, εἶχε πρὸ πολλῶν χρόνων κατασβεσθῇ καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν ἐνταῦθα τῆς Γαλλικῆς κυριότητος καὶ εἴτα τῆς Ἀγγλικῆς· ὥστε, οἱ ἐνταῦθα δυτικοῦ δόγματος, οὐδεμίαν σχεδὸν διαφορὰν ἐδείκνυν πρὸς τοὺς Ὀρθοδόξους, καὶ οὗτοι ὡσαύτως πρὸς ἐκείνους· ἦτο μετὰ αὐτῶν ἀγάπη καὶ εἰρήνη· οἱ μικτοὶ γάμοι ἐπληθύνοντο· ἰερεῖς αὐτῶν προσερχόμενοι εἰς τὸν Ἅγιον θαυματουργὸν Σπυρίδωνα, ὡς πρὸς κοινὸν Ἅγιον θαυματουργόν, τὸν Σπυρίδωνα, ὡς πρὸς

κοινὸν Ἅγιον καὶ Προστάτην καὶ εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς πανηγύρεις τῶν Ὀρθοδόξων ἐθεώντο, καὶ οὗτοι εἰς τὰς ἐκείνων ἐβασίλευεν ὅντως χριστιανικὴ ἀνοχὴ καὶ ἀγάπη, ὡς πρέπει. Κατὰ τὰ τελευταῖα ὅμως ἔτη, ἐπὶ ἀγγλοκρατίας, ἐπανελήφθησαν πάλιν αἱ ἀρχαῖαι δυσἀρέσκειαι, τῇ συνεργίᾳ τινῶν φανατικῶν, ἐνταῦθα σλαβέντων ὑπὸ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι δυσἀρέσκειαι ὁπωσοῦν βαίνουνσιν ἐκλείπουσαι νῦν, μόνον ὅτι ἡ ἀρχαία ἐκείνη ἀνοχὴ καὶ ἀγάπη δηλητηριασθεῖσα, δὲν ἀνεζώθη ἐπὶ τοσοῦτῳ ὡς πρότερον.

Σπέρματα λοιπὸν ζιζανίων ὑπάρχουσι καὶ νῦν, ἀρεσκόμενα νὰ διαταράττωσι τὴν προχωροῦσαν ὁμόνοιαν τῶν ἐν Κερκύρᾳ Ὀρθοδόξων καὶ Λατίνων, καὶ εὐρίσκουσι κατάλληλα εἰς τοὺς σκοποὺς αὐτῶν ὄργανα· ἀλλ' ἐγὼ προτρέπω τοὺς συνετοὺς ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, νὰ μὴ φανατίζωνται, ἀλλὰ νὰ προβαίνωσιν εἰς τὴν ἀμοιβαίαν εὐαγγελικὴν ἀγάπην, ἥτις διδάσκει, ἀγαπᾶν καὶ τοὺς ἐχθροὺς.

Ταῦτα ὑπαγορεύει τὸ ὁρθῶς ἐκλαμβανόμενον συμφέρον· πλὴν καὶ ἡ φιλοτιμία ἔχει ἐν ταῖς ὁμοίαις περιστάσεσι τὴν ἑαυτῆς μερίδα, μάλιστα πρὸς τὸ τῆς ἀληθείας τῆς πίστεως, καὶ τῆς θρησκείας συμφέρον.

Ὅθεν παρακληθεῖς ὑπὸ πολλῶν εὐσεβῶν καὶ συναδέλφων μου, ν' ἀποβλέψω εἰς τὸ μέρος τοῦτο, καὶ σκεφθεῖς ὅτι, ἂν μὴ ἱκανοποιήσω τοὺς ἐνταῦθα ὁμοθησκούς μου, ἡδύνατο νὰ συμβῶσι δυσἀρεστοὶ σκηναὶ, τὰς ὁποίας ἤδη ἤρχισε νὰ συναισθάνηται ὁ αὐτὸς κ. Δεβιάζης, ὁ συναπαντήσας καὶ παρακαλέσας με νὰ κατευθύνω τοὺς κατ' αὐτοῦ παρωργισμένους, λέγων, ὅτι ἀπὸ μόνης ἀθώας ἐπιθυμίας πρὸς δημοσίευσιν ἀνεκδότου ἱστορικοῦ κινούμενος, ἐποίησε τὸ ἐν λόγῳ ἔργον, ἀναγκάζομαι νὰ γράψω ἐν προκειμένῳ ὀλίγας σκέψεις, ἐπιστολιμαίῳ τῷ τρόπῳ, ὅπως, ἂν δυνηθῶ, κατασβέσω τὴν ἀπειλοῦσαν ἀπὸ σπίνης, κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον, ν' ἀφθῇ μεγάλην

πυρκαϊάν θέλω δὲ πραγματευθῆ τὸ ἀντικείμενον συντόμῳ· καὶ ὅσον οἶόν τέ μοι, καὶ ψυχρῶς.

Δράττω δὲ τῆς εὐκαιρίας ταύτης, ὅπως συνάψω εἰς τὸ παρὸν φυλλάδιον καὶ κδ'. Οἴκους, γενομένους εἰς δόξαν τοῦ Ἁγίου θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος, καὶ ποιηθέντας ὑπὸ Νικοδήμου Κάππου, τοῦ ἀπὸ μοναχοῦ εἰς πρεσβύτερον καὶ Ἀρχιμανδρίτην τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ καὶ Θεολόγου, ἐν Πάτμῳ, γενομένου, καὶ ὑπὸ ἀνιάτου ὀφθαλμίας λαθέντος, ὑπὸ τοῦ θαυματουργοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ἐν Κερκύρᾳ ἔτει αὐτῷ.

Τὰ περὶ τούτου ἔχουσιν ὡδὲ πως.

Ὁ Νικόδημος οὗτος τοῦπίκλιν Κᾶππος, ἔχει ἀδελφὸν, τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Πηλουσίου, ἀν' ᾧ εἰσέτι, ἐνὸματι Ἀμφιλόχιον· οἱ ἀδελφοὶ οὗτοι ἀπορφανισθέντες ἐν τῇ νεαρχῇ αὐτῶν ἡλικίᾳ, ἠσπᾶσαντο τὸν μοναχικὸν βίον· ὁ μὲν Ἀμφιλόχιος μετέβη εἰς τὸ ἅγιον ὄρος Ἄθω, καὶ ἐγένετο μοναχὸς ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, τῇ καὶ ῥωσσικῇ καλουμένῃ· καὶ διαμείνας αὐτόθι ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ, προσεκληθὲν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, δι' προεχειρίσθη αὐτὸν καὶ ἀνηγόρευσε καὶ Ἀρχιεπίσκοπον Πηλουσίου.

Ὁ δὲ Νικόδημος οὗτος, ἐμόνασεν εἰς τὴν κατὰ τὴν νῆσον ἐκείνην εὐρισκομένην βασιλικὴν Μονήν, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ καὶ Θεολόγου, καὶ κτισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Χριστοδούλου, οὗ τὸ ἱερόν καὶ θαυματουργὸν λείψανον διαμένει ἀφθάρτον· ἐκτίσθη δὲ ἡ Μονὴ αὕτῃ τῇ συνδρομῇ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ.

Εἰς ταύτην τὴν ἱερὰν Μονήν ὁ Νικόδημος μαθητευθεὶς τὰ θεῖα καὶ ἱερὰ γράμματα, προῦδιδάσθη εἰς τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα, καὶ ἀκλούθως καὶ εἰς τὸ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου ἐπιθυμήσας δὲ, μετὰ καιρὸν τινα, νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν ἐν Πηλουσίῳ ἀρχιερατεύοντα ἀδελφὸν αὐτοῦ, πρῶτον μὲν περιῆλθε πάντας τοὺς ἁγίους τόπους, εἰτα δὲ ἦλθεν εἰς Αἴγυπτον, ὅπου ἔπαθε δεινὴν ὀφθαλμίαν, ἕνεκα τῆς ἐκεῖ

ἀνεγειρομένης, ὑπὸ ἀνέμων θερμῆς ἄμμου, καὶ παρ' ὀλίγον ἐτυφλώθη ὀλοσχερῶς.

Διαμένων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἀφοῦ τὰ πάντα προσεπάθει ἐν ἀνακτῇ τὴν ὑγείαν αὐτοῦ, καὶ παρὰ πολλῶν ἀφικνουμένων ἐκεῖ Κερκυραίων, καὶ ἄλλων εὐσεβῶν, ἀκούσας τὰ θαυμάσια τοῦ ἐνδόξου Ἁγίου θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος, καὶ ὅτι ἐθεράπευσε καὶ τὸν τυφλόν, (3) ἀπεφάσισε νὰ ἔλθῃ εἰς Κέρκυραν, ὅπως προσκυνήσῃ καὶ ἐπικαλεσθῇ τὴν εὐσπλαγχνίαν αὐτοῦ.

Τῷ οὖν, ἦλθεν εἰς Κέρκυραν ἔτει 1870 κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον, καὶ κατέλυσε εἰς τὴν ἐνταῦθα Μονὴν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Πλατυτέρας, ἐπὶ μῆνας ὅλους τέσσαρας, νοσηλευόμενος, καὶ ἐπικλοόμενος μετὰ πίστεως τὸν Ἅγιον θαυματουργὸν Σπυρίδωνα, ὅπως χαρίσῃται αὐτῷ τὴν ἴασιν τῶν ὀφθαλμῶν. Εἰσακουσθεὶς καὶ λαβὼν αὐτὴν, συνέθετο, εἰς σημεῖον εὐγνωμοσύνης καὶ δόξης μεῖζονος τοῦ Ἁγίου, ἔτι ὢν ἐν τῇ ρηθείᾳ Μονῇ, τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος· κδ'. Οἴκους.

Εἶναι δὲ οὗτοι γεγραμμένοι μετὰ πολλῆς ζήσεως, ἐκφραζούσης ζωηρῶς τὰ πρὸς τὸν Ἅγιον εὐσεβῆ καὶ εὐγνώμονα αὐτοῦ αἰσθήματα· ἐξ ὧν Οἴκων γίνεται δῆλον συνάμα, ὅτι ὁ ἀνὴρ, εἶναι καλῶς κατηρτισμένος ἐν τῇ κατὰ τὸν Θεὸν παιδείᾳ.

Ἐκ πληροφορίας τῶν ἐν τῇ ρηθείᾳ Μονῇ Πατέρων ἔγραψα ταῦτα, παρ' ὧν καὶ τοὺς ἐν λόγῳ Οἴκους παρέλαβον.

Ἐν Κερκύρᾳ Μαΐου 30 αὐτοῦ. ἔτος.

Σημ. (3) Ὅρα τὸν βίον αὐτοῦ τὸ θαῦμα τοῦτο· Ἐορτάζεται κατὰ τὴν 13 Ἰουλίου.

ΚΥΡΙΑ. S.G.U. ΔΕ-ΒΙΑΖΗ

Χαίροις.

Λάβων τὸ ὅποιον ἐσχάτως ἐξέδωκας καὶ μοι ἀπέστειλας φυλλάδιόν σου, ἐπιγραφόμενον « Alcuni Documenti intorno l' accidentale catastrofe avvenuta nell' isola di Corfù nell' anno 1718 κτλ. » ἤγουν, Ἀποδείξεις τινὲς περὶ τὴν τυχαίαν καταστροφὴν συμβῆσαν εἰς τὴν νῆσον Κορυφῶν, τὸ ἔτος 1718 — καὶ ἀναγνούς αὐτὸ, ὁμολογῶ σοι, ὅτι ἐνεποίησε τὴν αὐτὴν, ἣν καὶ εἰς τοὺς πλείστοις, δυσάρεστον αἰσθησιν ἐν τῷ ἐμῷ πνεύματι· οὐχὶ διότι ἠδύνατο τὸ ἐν λόγῳ φυλλάδιόν σου νὰ ἐξαλείψῃ τὴν περὶ τοῦ θαύματος τοῦ Πιζάνη ὑπὸ τοῦ Ἁγίου καὶ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος, ἀπὸ 160 ἡδὴ χρόνων ἐγκεχαραγμένην καὶ διαγωνισθεῖσαν ἀλλήθειαν ταύτην, μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων τῆς νήσου ταύτης καὶ ἄλλων εὐσεβῶν, οὐδ' ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐλαττώσῃ ἐντεῦθεν τὴν δόξαν τοῦ Ἁγίου, ἀλλ' ὅτι ἤθελε παρέξει ἀφορμὴν εἰς πολλοὺς ἐχθροὺς τῆς εὐσεβείας καὶ πίστεως νὰ γείνωσιν ἔτι αὐθαδέστεροι, καὶ διότι ἠδύνατο νὰ διεγείρῃ καὶ ἀφυπνίσῃ ἀρχαίας διαπεπαυμένας ἐριδας μεταξὺ λατίνων ἰδίως καὶ Ὀρθοδόξων, καὶ σὲ αὐτὸν νὰ διακινδυνεύσῃ.

Τὸ κατ' ἐμὲ, φρονῶ, ἂν καὶ οἱ πλείστοι δὲν συμμερίζονται τὸ φρόνημά μου, ὅτι, οὔτε ὄργανον ἐγείνας σπείρας τῶν ἐνταῦθα κατὰ παντὸς σεβαστοῦ θρησκευτικῶς ἀντιφερομένων, οὔτε τῶν ἐν προκειμένῳ ἀντιφρονούντων καὶ ἐπιθυμούντων ν' ἀνορθώσωσι τὴν καταπεπτωκυῖαν ἐριδα, τὴν διαμάχην, τὸν φανατισμὸν, ἀπὸ τινων ἑτῶν διεχόριζον ἀλλήλων τοὺς αὐτοὺς χριστιανούς, ὁμογενεῖς, συμπολίτας, καὶ οἰκογενεῖς, λατίνους καὶ Ὀρθοδόξους, ἀλλ' ὅτι ἐξ

ἀπερικοψίας, κουφονοίας; ἢ δοκησιοφίας παρασυρθείς, ἐποίησας τὸ ἔργον, μὴ σκεφθείς περὶ τῶν ἐνδεχομένων ἀποτελεσμάτων.

Ὁλίγους λοιπὸν στίχους διανοούμενος νὰ γράψω σοι ἐν προκειμένῳ, σκοπὸν ἔχω νὰ εὐχαριστήσω τοὺς παρακαλέσαντάς με, καὶ ἱκανοποιήσω τὴν θρησκευτικὴν φιλοτιμίαν τῶν Κερκυραίων ὀρθόδοξων, καὶ ἄλλων πολλῶν, καὶ διδάξω σέ, καὶ ὅν τινα ἄλλον ἔχη τυχὸν ἀνάγκην, καὶ προλάβω, ἴσως, δυσάρεστα ἀποτελέσματα, ἅτινα προῦκάλεσας.

Καὶ κατὰ πρῶτον, φίλε Δεβιάζη, μάθε ὅτι, καὶ αὐτὰ τὰ ἀπλῶς ἱστορούμενα, ἂν συνδέωνται μετὰ θρησκευτικῶν ἀντικειμένων, ἢ πρέπει νὰ μὴ θίγωνται ὅλως, ἢ μετὰ μεγίστης περισκέψεως ὅτι πρέπει, ὁ μέλλων νὰ γράψῃ περὶ τούτων, νὰ γνωρίζῃ καλῶς πᾶσαν τὴν ἐπιτόπιον ἱστορίαν, τὰ διατρέξαντα, τοὺς ἀνθρώπους, τὰς ἐπικρατούσας ἰδέας, τὴν θρησκευτικὴν αὐτῶν συνείδησιν, καὶ τὰ δόγματα, τέλος, ἐνδεχόμενον, νὰ γεννηθῶσιν ἀποτελέσματα.

Σὺ λοιπὸν, ἢ ἀγνοῶν, ἢ παραβλέψας ταῦτα, ἐξέδωκας χειρόγραφον, ἱστοροῦν καὶ παριστῶν, ὡς φυσικὸν καὶ τυχαῖον γεγονός, τὸν ἐμπρησμὸν τῆς Ἀκροπόλεως, καὶ τὸν ἐξολοθρευμὸν τῆς ἐν αὐτῇ κητοικουσίας ἐξουσίας τῆς ἐνετοκρατίας, καὶ ἰδίως τοῦ Στρατηγοῦ Καπετάν Πιζάνη κατὰ ἐνῶ, ἢ ἔκτοτε ἱστορικὴ παράδοσις μετέδωκε ἀπὸ τοῦ 1718 μέχρι τῆς σήμερον, ἥτοι, δι' 160 ἔτη, ὅτι ὁ ἐμπρησμὸς ἐκεῖνος δὲν ἦτο τυχαῖος καὶ ἔκτοτε ἡ ὀρθοδόξος κοινότης διακκατέχει αὐτὸν, ὡς θαῦμα τοῦ Ἀγίου καὶ Προστάτου Κερκύρας Σπυρίδωνος, τιμωρήσαντος τὰς ἀδίκους ἀπαιτήσεις καὶ πιέσεις, γενομένας ὑπὸ τοῦ Πιζάνη καὶ ὁμοφρόνων αὐτῷ, κατὰ τῆς ἐκκλησίας Αὐτοῦ.

Ἰσως ἐφαντάσθης, ὅτι μία ἀνεκδότος ἐφημερίς μὴδέποτε ἰδοῦσα τὸ φῶς, ἀνώνυμος, ἐπειδὴ ἐξιστορεῖ γεγονότα τῆς ἐποχῆς 1703-1723, ἔχει ἰσχὺν νὰ διαψεύσῃ δοξασίαν θρησκευτικὴν, 160 ἐτῶν

ἔως σήμερον, δικπιστουμένην δι' ἐνδελεχοῦς τῶν εὐσεβῶν τοῦ τόπου τούτου παραδόσεως! πλὴν ἀπατάσαι φίλε.

Ὡφείλεις νὰ σκεφθῇς ὅτι οὐδεμία πηγὴ εἶναι ἀξιοπιστωτέρα, διὰ πράγματα ἱστορούμενα καὶ γεγονότα, ἢ ὁ λαὸς αὐτὸς, ὅστις πιστῶς διακρατεῖ ἃ εἶδε, καὶ μεταδίδει πιστῶς εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ, ἀπὸ γενεᾶν εἰς γενεάς. Πάντες οἱ ἀμερόληπτοι ἱστορικοὶ γεγονότων, εἰς τοιαύτην πρωτίστως πηγὴν ἀνατρέχουσιν.

Καὶ τῶντι, ἐν ψεῦδος, δὲν ὁμολογεῖται ὑπὸ πάντων τῶν κατοίκων, καὶ δὲν μεταβαίνει τοιοῦτον εἰς αἰῶνας, διότι, λέγει καὶ τις παροιμία, τὸ ψεῦδος ἔχει κοντὰ τὰ πόδια, ὑπάγει ἔως εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας, βούλεται νὰ ἐξέλθῃ καὶ ὑποστρέφει. Οὕτε ἀρκεῖ, κ. Δεβιάζη, νὰ λέγῃ ὁ ἀνώνυμός σου συγγραφεὺς ὅτι ὑπῆρξε μάρτυς αὐτόπτης· διότι δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ ζητήματι ἀντιλογία περὶ τοῦ τρομεροῦ ἐμπρησμοῦ, καὶ εἰς τοῦτο δυνατόν νὰ ἦτον αὐτόπτης· ἀλλ' ἡ διαφορὰ ὑπάρχει, ὅτι αὐτὸς, καὶ τινες ἄλλοι ἱστορικοὶ τοὺς ὁποίους λέγεις, ἀλλὰ δὲν ἀναφέρεις τὰ ὀνόματα αὐτῶν, οἵτινες; ἔγραψαν (πλὴν δὲν εἶδον ὡς περ αὐτός) περὶ Ἑνετικῶν Ἰταλικῶν καὶ Ἰονικῶν πραγμάτων, διαφοροτρόπως, ἢ ὡς θαῦμα, ἐκθέτουσι τὸ γεγονός, ἐνῶ πραγματικῶς ἦτο θαῦμα.

Ὡς πρὸς ταῦτα κ. Δεβιάζη, ὡφείλεις νὰ σκεφθῇς ὅτι, δυνατόν τις νὰ μὴ δένει τὸν συλλογισμόν σου λέγων· σὺ μὲν φέρεις τὸν ἐν λόγῳ ἀνώνυμον ἱστορικόν σου καὶ συγγραφέα τοῦ ἀνεκδότου φύλλου, ὡς μάρτυρα αὐτόπτην, καὶ ἡμεῖς φέρομεν ὅλους τοὺς εὐσεβεῖς τοὺς ἰδόντας, εἰπόντας καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς καὶ ἀπογόνους δικαιωνίσαντας τὸ γεγονός θαῦμα. Πρὸς θεὸς πλέον καὶ τοῦτο.

Ἄν ὁ ἀνώνυμος ἱστορικὸς ἦτον ἐκ τῶν ἀντιπάλων καὶ ἐνδιαφερομένων νὰ καλύψῃ τὸ θαῦμα; ἂν ὑπὸ ἄλλων ἐλατηρίων ἐσύρετο; φόβου; ἐξουσίας; ἀπολαυῆς; ἐλπίδος; κτλ; κτλ; κτλ; βλέπεις ἄγαπητέ, ὅτι, διὰ νὰ ἦναι μάλιστα ἀνώνυμος, πόσα ἄν, ἐπιτρέπεται νὰ τὸν φορτώσῃ τις.

Διὰ τοῦτο οἱ γράψαντες ὑπὸ τὴν Ἑνετοκρατίαν περὶ τοῦ ἐν λόγῳ γεγονότος, δὲν εἶναι ὡτάτω· ἀξιόπιστοι· καθὼς πεπλανημένοι εἶναι οἱ τούτους ἀντιγράψαντες, ἢ τὰ Ἀρχεῖα τῆς Δεσποτείας ἐκείνης, καὶ τῆς ἐνταῦθα Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἀναδιφῆσαντες· διότι γνωστὸν ἤδη εἶναι τοῖς πᾶσιν, ὅτι ἐνδιάφορον εἶχον αὐτοὶ πάντες νὰ καλύψωσι τὸ φημιζόμενον θαῦμα τὸ αὐτοῦ καταστιγματίζον. Ὡςτε μένει, ὡς ἀρχῆθεν εἶπομεν, πηγὴ ἀληθῆς καὶ ἀπόδειξις ἰσχυρὰ, ἡ μαρτυρία τοῦ λαοῦ, ἡ ἐνδελεχὴς παράδοσις 160 χρόνων, ὑπὲρ τὸν ἕνα καὶ ἥμισυ αἰῶνα, ὅτι τὸ γεγονός ἐκεῖνο, ὁ ἐμπρησμὸς τῆς Ἀκροπόλεως, ἡ καταστροφὴ τοῦ Στρατηγοῦ Καπετὰν Πιζάνη καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, ἐγένετο παραδόξως καὶ διὰ θαύματος τοῦ Ἀγίου, πρὸς ἐξολοθρευμὸν τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ. (α)

Ὡφείλεις νὰ γνωρίζητε προσέτι, κ. Δεσπότη, ὅτι τὰ εἰρημένα ἐπισημειοῦσι καὶ ἐμπεδοῦσι καὶ τὰ ἐξῆς :

Ὅτι, τὸ θεῖον εὐδοκίαν ἐνταῦθα μετακομισθὲν λείψανον τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος, ὑπὸ τοῦ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἱερέως Γεωργίου Καλοχαιρέτου, (β) ὅστις κατὰ τὴν ἐκπόρθησιν τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων (1453) ἀτήρπασεν, ἵνα διασώσῃ ἀπὸ τῆς βαρβαρικῆς ἐκείνης καταειγίδος, τὰ ἐν τῇ αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐνορίᾳ ἀπὸ χρόνων εὐρισκόμενα καὶ τιμώμενα ἅγια λείψανα, τοῦ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος καὶ τῆς αὐτοκρατορίας Ἀγίας Θεοδώρας, τὰ ὅποια μέχρι τῆς ἀπέναντι Ἡπείρου ἔρρεν ἐντὸς σάκκων περιτετυλιγμένα ἐν ἁ-

Σημ. (α) Δῆλον, ὅτι ὡς θαῦμα ἔκτοτε ὁ ὀρθόδοξος οὗτος λαὸς διακατέχει τὸν ἐμπρησμὸν ἐκεῖνον καὶ τὴν τοῦ Πιζάνη δι' αὐτοῦ, τοῦ Ἀγίου ἐκδίκησιν, ἐκ τῆς ἔτι καὶ σήμερον εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ διασωζομένης ἀρχῆς: « Νὰ σε κάψῃ ὁ Ἅγιος, σὺν τὸν Πιζάνη. »

Σημ. (β) Ἐν ἐπιστήμῳ τινὶ ἐγγράφῳ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἡμετέρου Ἀγίου, συντεταγμένῳ ἐν ἔτει 1613 λέγεται, ὅτι ὁ Γεωργίος Καλοχαιρέτης ἦν εὐπορος εὐγενῆς Κωνσταντινουπολίτης· Ἀληθὲς Ἐκθεσις κτλ. σελ. 4 σημ. 3.

χύρῳ ἐπὶ ἵππῳ, ἵνα νομίζωνται οἱ σάκκοι ὅτι περιέχουσι τὴν τοῦ ζώου τροφὴν, καὶ ὅτι τὸ λείψανον τῆς μὲν Θεοδώρας μετ' ἄλλων ἐδώρησε τῇ τῶν εὐσεβῶν κοινότητι, ὡς δηλοῦται διὰ τοῦ ἐγγράφου αὐτῆς ἐν πράξεσι τοῦ Κερκυραίου συμβολαιογράφου, Θεοδώρου Βραγιανίτου, (1400, Μαΐου 17η.) (α) τὸ δὲ τοῦ Σπυρίδωνος, ὁ υἱὸς τοῦ Γεωργίου, Φίλιππος, ὁ καὶ τὸν Μάρκον ἀδελφὸν κληρονομήσας, ἀπήλασε καὶ ὅτι τέλος, ἀφοῦ, ὁ Ἅγιος οὗτος ἀνεγνωρίσθη, καὶ ὑπὸ πάντων ἐσαθμῆθη ὁποῖου ἱεροῦ κειμηλείου κάτοχος ἦτον ὁ Φίλιππος Καλοχαιρέτης, διήγειρε, λέγω, ἔκτοτε, τὸν φθόνον τῶν κυριάρχων τῶν δυτικῶν, καὶ πιθανῶς, ἐπὶ ὑποσχέσεσι δόξης καὶ μείζονος ἀπολαυῆς πλοῦτος, κατεπέσθη ὁ Φίλιππος παρ' αὐτῶν, νὰ παρακαλέσῃ τὸν ἡγεμόνα τῆς πολιτείας τῆς Ἑνετίας, ἵνα μεταφερθῇ τὸ λείψανον τοῦ Ἀγίου εἰς Ἑνετίαν, καθὼς πόλιν βασιλεύουσιν, περιδοξον, καὶ προσήκουσαν εἰς τὴν δόξαν τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος, δυναμένην νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀφ' ἧς ἀφρέθη (1489). Τοιαύτη τις ἀπόπειρα ἐγένετο δις. (β) (†) Ἀλλὰ τὰ δάκρυα καὶ αἱ θερμαὶ τοῦ κοινοῦ δεήσεις πρὸς τὸν κτήτορα Φίλιππον Καλοχαιρέτην, ἔπεισαν αὐτὸν νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὸν κοινὸν πόθον καὶ οὕτω νὰ ματαιωθῶσιν αἱ ὑποκεκρυμμένα προσπάθειαι εἰς ἀπαγωγὴν τοῦ λείψανου εἰς Ἑνετίαν, ἀφοῦ εἶχον ἐκδοθῇ καὶ τὰ ταύτην διατάτ-

Σημ. (α) Ὁρα Ἀληθὴ Ἐκθ. σελ. 6

Σημ. (β) Ἀληθὲς Ἐκθεσις σελ. 9 — 13.

Σημ. (†) Ὁ Αὐγουστῖνος Βαρθολομαῖος ἐλέει Θεοῦ Δούξ Βενετιῶν κτλ. τοῖς σοφωτάτοις ἀνδράσι, Ἰωάννη Βαπτιστῇ, Βαλαρέσσῳ Βαίλῳ καὶ Καπετάνῳ, καὶ τοῖς Συμβούλοις τῶν Κορυφῶν καὶ διαδόχοις πιστοῖς καὶ προσφιλεστάτοις χαίρειν.

Σῶζονται αὐτόθι, παρὰ τῷ παπᾷ Γρηγορίῳ τῷ Πολυεύκτῳ, σώματα τινὰ καὶ ἄλλα λείψανα Ἀγίων, ἅτινα Μάρκος ὁ Καλοχαιρέτης ἐκληρονόμησε παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Γεωργίου. . . ἀποθανόντος δὲ τοῦ Μάρκου περιήλθον. . . εἰς τὰς χεῖρας τοῦ παπᾶ Φιλίππου ἀδελφοῦ τοῦ ῥηθέντος Μάρκου, υἱοῦ τοῦ ῥηθέντος παπᾶ Γεωργίου.

τοντα Δουκικά ἐντάλματα. Ταῦτα ἐγένοντο ἐπὶ Αὐγουστίνου Βαρβαδικού, Δουκὸς τῆς Βενετίας.

Ταῦτα λέγων, ἐνόμισας, ἴσως, ὅτι: παρεξέτραπην τῆς ὑποθέσεως τοῦ λόγου· ἀλλ' ὅχι· διότι, σκοπῶν ἔχω νὰ σοι διηγηθῶ πῶς ἀρχήθεν ἤρχισεν ἡ ἀδικος ἐπιθυμία τῶν δουτικῶν, νὰ γίνωσι κύριοι τοῦ Ἁγίου Λειψάνου.

Μὴ δυνηθέντες νὰ τύχωσι τῆς μετακομίσεως τοῦ Ἁγίου ἐν Βενετία, μετὰ τινος χρόνου, ἐπεχείρησαν, λόγῳ εὐλαβείας καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὸν Ἅγιον, νὰ λάβωσι κυριότητα ἐν τῷ Αὐτοῦ ἁγίῳ ναφῇ ἐνταῦθα· καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ἠτοίμασαν τὴν ἐδδὴν διὰ δῶρον καὶ ἀναθημάτων· οὕτω.

Κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ Ἅγιος δὲν εἶχεν ἰδίαν ἐκκλησίαν, ὅθεν, ποτὲ μὲν ἐναπετέθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, ἥτις ἔκειτο, ἐνθα νῦν τὰ τῆς πόλεως περιτειχίσματα, ὧν ἕνεκα μετὰ πολλῶν ἄλλων οἰκοδομῶν κατεδαφίσθη· ἄλλοτε εἰς τὴν τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ, ἥτοι, τῶν Ταξιαρχῶν, καὶ ἄλλοτε εἰς τὴν τοῦ Ἀ-

Οὗτος ὁ παπᾶ Φίλιππος, ταπεινῶς, ἐκέτευσε τὸ ἡμέτερον Κράτος, ὅπως εὐδοκοῦντες παρῃγείλωμεν, ἵνα τὰ ῥηθέντα ἅγια σώματα, μετὰ πάντων τῶν λειψάνων, κοσμημάτων καὶ ἀνηκόντων αὐτοῖς ἐγγράφων, μετακομισθῶσιν ἐνταῦθα. Διὸ θέλομεν καὶ ἐντόνως ὑμῖν παραγγέλλομεν, ὅπως ὅσον ἔνεστι τάχιον, ἐπὶ πάσῃ αἰτήσῃ καὶ θελήσῃ τοῦ ῥηθέντος παπᾶ Φιλίππου, διατάξῃτε, ἵνα τὰ εἰρημένα σώματα, λείψανα, κοσμήματα καὶ ἐγγράφα ἅπαντα, παραδοθῶσιν ὑπὸ τὴν σφραγίδα τῆς ὑμετέρας Ἀρχῆς, καὶ ὑπὸ κλεῖδα κατεχομένην παρ' αὐτοῦ τοῦ παπᾶ Φιλίππου, εἰς πλοίαρχόν τινα ἀμέσκοντα τῷ Φιλίππῳ, παρ' οὗτινος πλοίαρχον θέλομεν νὰ λάβετε ἐγγυήσιν ἱκανὴν, ὅτι πάντα ἐκεῖνα ἀσφαλῆ καὶ ἀβλαβῆ, σῶα καὶ ἀπαραβίαστα, θέλει, ὅσον ἔνεστι τάχιον, κατ' εὐθείαν εἰς Βενετίαν μεταφέρει... Ἄν δέ τις, κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην νομίσῃ ἑαυτὸν ζημιωμένον, (πεμφθέντων ὅμως προηγουμένως ἐνταῦθα τῶν ἁγίων λειψάνων ἐκείνων,) εἰπέτε αὐτῷ νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον ἡμῶν. . .

Ἐδόθησαν ἐν τῷ Δουκικῷ παλατίῳ τῇ 14 ἡμέρᾳ Μαΐου ἐβδόμη

γίου Νικολάου τῶν Γερόντων, ἥτις τότε ἐπέχεε τόπον Μητροπόλεως· τέλος, ἐν ἔτει 1336, διὰ πρεσβείας τῆς κοινότητος εἰς Βενετίαν, ἐδόθη ἄδεια νὰ οἰκοδομηθῇ μετὰξὺ ἐτέρων ἄλλων ἱερῶν ναῶν, καὶ ὁ τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος· Ἐδόθη ἡ ἄδεια πρὸς τὸν κύριον Σταματέλον Βούλγαριν τὸν καὶ αὐτὸν ἐκετεύσαντα διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ἐπὶ Νικολάου Δραχαδίνου, Δουκὸς τοῦ Κράτους τῶν Βενετῶν. (ε) (ς)

Ἡ μεγάλη ἀργυρᾷ κανδύλα, ἡ εἰσέτι ἀνηρτημένη ἐν τῷ τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος Ναφῇ, ἡ φέρουσα τ' ὄνομα Πιζάνη, ὑπῆρξεν ἀνάθημα αὐτοῦ καὶ τοῦ στόλου διὰ τὴν (κατὰ τὸ 1718—7 Ἰουλίου θέσπισμα αὐτοῦ) ἀποδιώξιν τῆς Ὀθωμανικῆς δυνάμεως, ἀπειλούσης τότε τὴν ἐκπόρθησιν τῆς πόλεως. 11ην. Αὐγούστου 1716. Ὅτε ἡ πόλις ἐπολιορκήθη σενῶς, ἀπὸ 25 Ἰουνίου, μέχρις 11 Αὐγούστου, στρατηγούντος τῶν ἐνετικῶν δυνάμεων τοῦ Περικλεοῦς κόμητος Ἰωάννου Μαθίτζ Σχουλεμβούργου.

Ἰνδικτιῶνος 1489. ἐνεγράφησαν ἐν τῇ Καγγελαρίᾳ τῶν Κορυφῶν, καὶ παρελήφθησαν τῇ 24 ἡμέρᾳ Ἰουλίου 1489 (Ἀληθῆς Ἐκθεσις κτλ. σελ. 40.) (††)

Σημ. (††) Αὐγουστίνος Βαρβαδικὸς ἐλέει Θεοῦ. . ὅπως πληρέστατα ὑπακούσητε εἰς τὰ ἡμέτερα γράμματα, ἐκδοθέντα τὴν ἡμέραν 14ην. τοῦ παρόντος μηνός, ὡς εἶναι ἡμέτερος σκοπὸς καὶ θελήσις, μετὰ τῶν προϋσταμένων τοῦ ἡμέτερου Συμβουλίου τῶν Δέκα, ἐπιτάττομεν, ἵνα, ὅσον τάχιον, ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ παπᾶ Φιλίππου. . . διατάξῃτε νὰ παραδοθῶσι τὰ σώματα ἐκεῖνα τῶν ἁγίων, τὰ λείψανα καὶ κοσμήματα καὶ τὰ ἐγγράφα ἅπαντα, ὡς ἐν τοῖς προλαβοῦσι γράμμασιν, ἵνα μετακομισθῶσιν εἰς Βενετίαν, καθ' ὃν τρόπον ἐγγράψαμεν. . . Οὕτω πορευθῆτε ὑμεῖς, ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς παρούσης ἡμῶν ἐντολῆς, ὥστε τὸ Συμβούλιον ἡμῶν μὴ ἀναγκασθῇ νὰ λάβῃ κατὰ τῆς τιμῆς καὶ κατὰ τῆς οὐσίας ὑμῶν μέτρα ἀποβαίνοντα εἰς ὑμετέρην μὲν ζημίαν, εἰς ἐτέρων δὲ παραδειγματισμόν.

Ἐδόθησαν ἐν τῷ ἡμέτερῳ Δουκικῷ παλατίῳ, τῇ 18 ἡμέρᾳ (τίνος μηνός;) Ἰνδικτιῶνι ζ'. ἔτος 1489. κτλ. (αὐτόθι.)

Σημ. (ε) Ἀληθῆς Ἐκθεσις σελ. 40. 13.

Σημ. (ς) Ἀληθῆς Ἐκθ. σελ. 19. 20.

Ἡ δὲ παράδοξος ἐκδιώξις τῶν ἐχθρῶν ἐγένετο οὕτως· ἀνελπίστως καὶ ἐν εὐδαίᾳ τρομερῶς ἠγέρθη λαίλαψ, ἀνατρέψας τὰς σκηνάς τῶν ἐχθρῶν καὶ τρομάξας αὐτοὺς· καὶ, καθ' ἃ τινες τῶν τούρκων αὐτῶν διηγούντο, ὦρθη συγχρόνως καλόγηρος κρατῶν λαμπάδα καὶ ἀπειλῶν νὰ κατακαύσῃ αὐτούς. Οἱ οὖν πολιορκηταὶ ἔφυγον ἀφέντες πολλὰς τῶν ἀποσκευῶν, καὶ οἱ πολιορκούμενοι ἐσώθησαν. Τὸ ὅπλον γεγονὸς ἠκολούθησε, συνεπεία τῶν δεήσεων καὶ τῶν προσευχῶν καὶ τῶν δακρύων τῶν πιστῶν καὶ εὐσεβῶν τῆς νήσου, ἐπικαλούμενων τὴν πρεσβείαν καὶ ἀντίληψιν τοῦ θαυματουργοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος. Ὅπερ θαῦμα ἀναγνώρισας καὶ ἡ Ἑνετικὴ κυριαρχία, ἐθέσπισε καὶ τὴν ἐξῆς περὶ λιτανείας τῆς ἐνδεκάτης Αὐγούστου τοῦ ἐν λόγῳ Καπετᾶν Πιζάνη καὶ πάσης τῆς ἐξουσίας ἀπόφασιν, ἀρχομένην οὕτως· « ἐπὶ τῆς πολιορκίας τοῦ φρουρίου τούτου τῶν κρυφῶν ὁρατῇ ὑπῆρξεν ἡ προστασία τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Σπυρίδωνος. . . εἰς δόξαν λοιπὸν τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τιμὴν τοῦ Ἁγίου ἀντιλήπτορος. . . καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡμετέρου Γενικοῦ Καπιτανάτου ἀποφασίζεται, ὅτι κατὰ πᾶν ἔτος εἰς τὴν ἀξιωματικὴν μόνετον ταύτην ἡμέραν 22 Αὐγούστου νέον ἔτος, δηλαδή 11 ἔτος πηλαιοῦ, μέλλει νὰ ἐκτίθεται τὸ θαυματουργὸν λείψانون τοῦ αὐτοῦ Ἁγίου καὶ μετὰ τὴν τέλει τῆς λειτουργίας νὰ φέρεται ἐν λιτανείᾳ κατὰ τὴν πόλιν. . . Πρὸς πλειοτέραν δὲ λαμπρότητα καὶ χαρμοσύνην, πρέπει κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην, τὸ ἅγιον λείψانون νὰ χαιρετᾶται παρὰ τῶν φρουρίων καὶ παρὰ τῶν τυγχανόντων πλοίων, διὰ τῶν εἰς τὰς ἄλλας λιτανείας τοῦ αὐτοῦ Ἁγίου συνήθων πυροβολισμῶν, εἰς ἀλάνκτον μαρτυρίαν τῆς, ἐνεκὰ τοσοῦτου εὐτυχοῦς συμβάντος, δημοσίας εὐγνωμοσύνης. . . Ἀφιέρωσεν ἡ ἐξωχολάτῃ Σύγκλητος μεγάλην λαμπάδα ἀργυρᾶν, ἣν ὑπάρχει πάντοτε ἀναμμένη ἐνώπιον τοῦ Ἁγίου, καὶ πρὸς συντήρησιν, θέλει προμηθευθῇ παρὰ τοῦ Δημοσίου, ἀπὸ ἔτος εἰς ἔτος, τὸ ἀπαιτούμενον ἔλαιον. . .

κτλ. — ἐν Κερκίρᾳ τῇ 30 Μαρτίου 1717 ε.ν. Ἀνδρέας Πιζάνης Γενικὸς Καπετάνιος.

Ἡ παρὰ τοῦ Πιζάνη ἀφιερωθεῖσα κανδύλα, φέρει τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν *Divo Spiridioni tutelari utraque Classe protecta, Andrea Pisani Snpremo duce utriusque Classis Nobiles. Ex voto Anno MDCCXVII. (α)*

Δὲν ἐναντιοῦμαι, φίλε Δεβιάζη, ὅτι καὶ προνόμια καὶ ἕτερα ἄλλα δῶρα καὶ ἀναθήματα νὰ ἐδόθησαν ὑπὸ τῆς ἐνετικῆς ἐξουσίας, καὶ ὑπὸ ἄλλων, ὑπὸ ἀληθοῦς σεβασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης ὁρμηθέντων πρὸς τὸν Ἁγίον τοιοῦτον, φρονῶ, ἦτο τῆς Ἑνετικῆς Γερουσίας τὸ ἀνάθημα τῆς ἀργυρᾶς κανδήλας, ἐπταφώτου λυχνίας, καθὸ περιστάσεως, ἴσως, τὴν Δημοκρατίαν, ἥτις εἶναι ἀνηρτημένη εἰσέτι εἰς τὸν τοῦ Ἁγίου Ναὸν καὶ καλεῖται ἡ *ρεπούπλινκα*, ἥτις κανδήλα, φέρει τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν· « *Ob. Servata Coreyra. Divo Spiridioni tutelari. Senatus Venetus Anno MDCCXVI. Καὶ τοῦτο τὸ ἀνάθημα ἐγένετο διὰ θεσπίσματος 25 Ἀπριλίου 1727. (β)*

Παράλειπω καὶ ἄλλα ἀναθήματα τοιαῦτα, καθὼς τὴν ἐξ 70 οὐγίων ἀργυρᾶν λαμπάδα τοῦ γενικοῦ Προβλεπτοῦ Ἀντωνίου Κουερίνου (1772) καθὼς τὴν κατὰ 4 φεβρουαρίου 1662 τοῦ γενικοῦ Προβλεπτοῦ καὶ Ἐξελεγκτοῦ Φραγκίσκου Μοτσενίγου διαταγὴν, νὰ ἐκτίθεται εἰς πᾶσαν ἐσοδαίαν ἑλαιοῦν, εἰς πᾶν ἐλαιοτριβεῖον τῆς νήσου, ἐν δοχεῖον, ἵνα οἱ εὐσεβεῖς χύνωσιν εἰς αὐτὸ ὅσον ἤθελον ἔλαιον χάριν τοῦ Ἁγίου — Τὴν ἐτέραν ἀφιερωθεῖσαν ἀργυρᾶν λαμπάδα ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Ἀντωνίου Λομβάρδου (19 Ὀκτωβρίου 1662. Πράξεις συμβολαιογράφου Φιλίππου Ἀσημοπούλου) Τὸ δικαίωμα, ὃ ἐχωρήγησε τῷ Ἀγίῳ τῆς ἐλευθερώσεως δύο δεσμοτῶν, ὁ γενικὸς Προβλεπτής Ἀνδρέας Βαλιέρ. 1675. 9 Ἀπριλίου, κτλ. Τὰ ὅποια

Σημ. (α) Ἀληθὲς Ἐκθεσίς, κτλ. σελ. 64—66.

Σημ. (β) Αὐτόθι, σελ. 66

θέλων νὰ μάθῃς, δύνῃσιν ν' ἀναγνώσῃς τὸ πόνημα ὅπερ φέρει τ' ὄνομα « Ἀληθῆς ἔκθεσις περὶ τοῦ ἐν Κερκύρᾳ θαυματουργοῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ὑπὸ τοῦ Νικολάου Βουλγάρεως ἱατροῦ καὶ φιλοσόφου Κερκυραίου, ἐξελληνισθὲν δὲ ὑπὸ τῶν ἀξιολόγων καὶ ἀξιεπικίνων συμπολιτῶν ἡμῶν Ν.Τ. Βουλγάρεως, καὶ Ν.Β. Μάνεση, καὶ ἐκδοθὲν ἐν Κερκύρᾳ ἔτει 1857.

Ταῦτα λοιπὸν, καὶ τὰ ὀλίγα ἄτινα θέλω προσθέσει, διδάσκουσί σε, νομίζω, κύριε Δεβιάζη, ὅτι μέγα ἐνδιάφορον εἶχεν διὰ τὸν Ἀγίον ἡ Ἑνετικὴ Κυβέρνησις καὶ οἱ κατὰ καιροὺς προϊστάμενοι ἐνταῦθα, καὶ μάλιστα ἡ ἐνταῦθα Δυτικὴ Ἐκκλησίᾳ. ἐξ ὧν πάντα φαίνεται ὅτι δὲν προήρχοντο ὑπὸ ἀκραιφνοῦς θρησκευτικοῦ ζήλου, ἀλλ' ἐκάλυπτον σκοποὺς κατακτητικῆς καὶ ἀρπαγῆς. (α)

Ἐλθωμεν τώρα καὶ εἰς τὰ ἱστορούμενα ἐν τῷ πονηματικῷ « Οὐρανοῦ Κρίσις, » καὶ ἃ παραβάλλωμεν αὐτὰ πρὸς τὰ ἡγούμενα.

Ἄν εἰς αὐτὸ ἱστορῇται, ὅτι ὁ προρρηθεὶς Ἀνδρέας Πιζάνης, πεισθεὶς, ἢ πλανηθεὶς, ὑπὸ τοῦ συμβούλου αὐτοῦ Φλάριου Θεολόγου, νὰ λάβῃ κατοχὴν συμμετοχικὴν ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου, δηλαδὴ νὰ, ἐγείρῃ θυσιαστήριον δυτικὸν ἐντὸς αὐτοῦ, κατὰ τὸ δυτικὸν δόγμα, μὴ ἄρα γε τοῦτο δὲν συμφωνῇ πρὸς τὰ ὑφ' ἡμῶν ἐκτεθέντα, ὅτι καὶ τὸν Ἀγίον αὐτὸν προσεπάθησαν, οἱ τότε ἰσχυροὶ λατῖνοι, νὰ μετενέγκωσιν εἰς Ἑνετίαν; Ἄν, τὸ αὐτὸ ἐν λόγῳ πόνημα ἱστορῇ, ὅτι τοιοῦτῳ ἐπέμεινεν ὁ Στρατηγὸς καὶ ἡγεμὼν Πιζάνης, καὶ ἐναντίον τῶν παρχλήσεων τῶν κητόρων καὶ εὐσεβῶν, ὥστε καὶ τὴν χρησιμεύουσάν πρὸς τὸν σκοπὸν ὕλην διέταξε νὰ κομίσωσι, καὶ μέχρις ἀπειλῶν ἐξορίας καὶ παντοτεινῆς φυλακῆς εἰς τὰς εἰρηκτὰς τῆς Ἑνετίας, ν' ἀποστείλῃ καὶ ἱερεῖς καὶ πάντα τὸν τολμήσοντα νὰ ἐ-

Σημ. (α) Ἀνάγνωθι περὶ τῶν ἀρπαγῶν καὶ καταδυναστεύσεων τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τῆς ἐνταῦθα, καὶ τὸν Ἑρμάνον Λούντσην. Περὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως τῆς Ἑπτανήσου ἐπὶ Ἑνετῶν. σελ. 92 — 98 καὶ Εἰσχωγῆς, σελ. μδ. με'.

ναντιωθῇ εἰς τοὺς πόθους αὐτοῦ, τί εὐρίσκεις τὸ ἀντιφάσκον καὶ ψευδές; Καὶ ἂν τὰ δάκρυα τῶν εὐσεβῶν καὶ τῶν κητόρων ἐπικαλουμένων τὴν τοῦ Ἁγίου σωτηρίαν, καὶ ὡς περ καὶ ἄλλοτε, οὕτω καὶ νῦν εἰσηκούσθησαν, καὶ ὁ Ἅγιος κηδόκησε πρότερον νὰ συμβουλεύσῃ ἀπειλητικῶς διὰ τῆς δις ἐμφανίσεώς Του πρὸς τὸν Πιζάνην ἐν ἐνυπνίῳ, τί τὸ παράδοξον, ἢ τὸ ἀπαράδεκτον; Καὶ ἂν διηγῇται, ὅτι ὁ Θεολόγος ἐκεῖνος ἐπειθε τὸν Πιζάνην ἵνα ἐπιμείνῃ εἰς τὸν προτεθέντα σκοπὸν του, ὡς θεῖον, καὶ ὅτι τὰ ἐνύπνια ἦσαν ἐκ τοῦ διαβόλου, πειρωμένου νὰ πείσῃ αὐτὸν, τῷ τρόπῳ αὐτῷ, ὅπως ἀποθέσῃ τὸν ἱερὸν σκοπὸν, καὶ ν' ἀποστῇ τῆς ἀρξαμένης ἐπιχειρήσεως, τί εὐρίσκεις τὸ ἀπίθανον καὶ ψευδές; Λοιπὸν ἂν συνεπείᾳ τῆς ἀπειθείας τοῦ Πιζάνη, ὁ Ἅγιος ἐπιμωρήσατο αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς συνομῶτας καὶ ἐμόφροντας, ὁ αὐτὸς Ἅγιος, ὡς καὶ διὰ προηγουμένων ἔργων θαυμασίων ἀπέδειξεν, ὅτι φείδεται τῆς Κερκύρας, ἥτις ἐξενεύσατο αὐτὸν, καὶ σχεδὸν εἶπεν λατρεύει αὐτὸν, τί εὐρίσκεις ἀδύνατον, ἀντιφατικόν, ψευδές, φίλε;

Ἰνα δὲ ἔτι μᾶλλον πεισθῇς, κ. Δεβιάζη, ἔτι ὁ τότε Καθολικὸς Κληρὸς, ἐσφετερίζετο τὰ τῶν Ὀρθοδόξων καὶ αὐτοὺς ἔτι τοὺς ναοὺς αὐτῶν, καὶ ἐντὸς αὐτῶν ἔκτιζεν ἀρτάρια καὶ ἐλειτούργει ἐναντίον τῆς θελήσεως τῶν ὀρθοδόξων, ἀνάγνωθι τὴν Βούλλαν, τοῦ Πάπα Λεόντος δεκάτου, χρονολογουμένην 18 Μαΐου 1521, δι' ἧς προσεπάθησε νὰ φέρῃ θεραπείαν τινὰ εἰς τὰ δεινὰ, ὅσα ἔπασχεν ἡ Ὀρθοδόξος Ἐκκλησία· ὅθεν λέγει ἐν κεφαλῇ Θ'. ὁ ἐπισκοπὸς ἐκεῖνος Ποντήφιξ. . . « προσέτι, ἐπειδὴ καὶ εἶναι παλαιότατη συνήθεια εἰς τὰς ἐνοριτικὰς Ἐκκλησίας αὐτῶν τῶν Γραικῶν, τὴν ὁποίαν ἕως τὴν σήμερον φυλάττουσιν, ὅτι μίαν φορὰν τὴν ἡμέραν εἶναι συγχωρημένον νὰ λέγῃ λειτουργίαν ἑνὸς ἱερέως, καὶ μόλον τοῦτο κάποιος ἱερεὺς Λατῖνος, διὰ νὰ ἀδικήσῃ αὐτοὺς τοὺς Γραικοὺς, καὶ νὰ συγχύσῃ τὰς ἀκολουθίας των, καὶ αὐτὴν τὴν συνήθειαν, δὲν ἤξεύρομεν ἐκ τίνος πνεύματος κινούμενοι, ἀφήνουσι πολλὰς φορὰς

προτῆτερὰ καὶ προπεύρουσι τὰς ἱεράς τραπέζας αὐτῶν τῶν ἐνορι-
τικῶν ἐκκλησιῶν τῶν Γραικῶν, καὶ ἐκεῖ χωρὶς θέλημα, καὶ στανι-
κῶς αὐτῶν τῶν Γραικῶν, λειτουργοῦσι, καὶ ψάλλουσιν, ἴσως καὶ ἄλ-
λας ἱεράς ἀκολουθίας, (ἐπιτελοῦσιν) τόσον, ὅπου αὐτοὶ οἱ Γραικοὶ
μένουσι μὲ πολλὴν Ολίψιν τῆς καρδίας τῶν χωρὶς λειτουργίαν. »

Ἰδοὺ ὅτι συμφωνοῦσι πρὸς τὰ λεγόμενα ἐν τῷ πονηματίῳ
« Οὐρανοῦ Κρίσις » περὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ Πιζάνη, παρχικουμένου ὑπὸ
τοῦ φράτορος αὐτοῦ, μελετωμένου, ἀρταρίου.

Παραλείπομεν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ συντομίας χάριν· θέλων δὲ, ἀ-
νάγνωστον καὶ τὴν Βουλᾶν τοῦ Πάπα Κλήμεντος Ζ. χρονολογου-
μένην 26 Μαρτίου 1526, δι' ἧς κυροῦνται τὰ ὑπὸ τοῦ Λέοντος
ψηφισθέντα, εἰς τὴν παρουσιάσθη ὁ Πρωτοπαπᾶς Κερκύρας Α. Παρ-
τούρος, διὰ τὰ παρκατήρη τὰς καταδυναστείας τοῦ ἐνταῦθα Δυ-
τικῶν Κλήρου κατὰ τοῦ Ὁρθοδόξου, ἥτις λέγει οὕτως· « εἰς παρκα-
κλησιν αὐτοῦ τοῦ γένους τῶν Γραικῶν, ὅπου παρκαλλεῖ καὶ ἱκετεύει,
ἀλλὰ κατὰ τὸ δίκαιον τοῦ καθενός. . . κτλ.

Ὡς αὐτῶς τὴν Βουλᾶν τοῦ Παύλου Γ'. χρονολογουμένην 8 Μαρ-
τίου 1540, δι' ἧς ἀπειλεῖ δι' ἀφορισμῶν καὶ ἄλλων κολάσεων τοὺς
Λατίνους ἱερεῖς, ἂν δὲν σεβασθῶσι τὰς δοθείσας ὑπὸ τοῦ Πάπα
Λέοντος παρκαχωρήσεις εἰς τοὺς Γραικοὺς, καὶ ἂν εἰς τὸ ἐξῆς ἱερουρ-
γῶσιν εἰς τὰς Ἐκκλησίας τῶν Γραικῶν ἢ τελέσωσι τὰς ἱεροπραξίας
αὐτῶν. . . εἰμὴ κατὰ πρόσκλησιν ὑπ' αὐτῶν τῶν Γραικῶν. κτλ. (α)

Τί δὲ ἀπαράδεκτον εἶναι, ἀναγνούς εἰς τὸ ἐν λόγῳ Πονημάτιον
« Οὐρανοῦ Κρίσις, » ὅτι ὁ Ἅγιος Σπυρίδων ἐφάνη εἰς τὸν φύλακα στρα-

Σημ. (α) Ἑρμ. Λούντ. Πολ. κατ. τῆς Ἑπτ. ἐπὶ τῶν Ἑνετῶν
σελ. 92—97.—Αἱ Βούλλαι αὗται, δηλαδὴ, Λέοντος τοῦ δεκάτου,
Κλήμεντος τοῦ ἐβδόμου καὶ Παύλου τοῦ τρίτου, Μακαριωτάτων
Παπῶν Ρώμης, ἐξεδόθησαν Ἰταλίστι, Ρωμαῖστί, καὶ Ἰλλυριστί.
Ἑνετίσῃ ἀφ' ἑβ. Παρὰ Δημήτριον Θεοδοσίον τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων.
(αὐτόθι)

τιώτην τῆς πυριτοβόλης, μὲ δαυλὴν εἰς τὴν χεῖρα; καὶ δὲν ἀπην-
τήσαμεν ὅμοιον τι, ὁμολογηθὲν ὑπὸ τῶν τρομαζάντων Ὁθωμανῶν
καὶ ἐκδιωχθέντων ἀπὸ τῆς ὑπ' αὐτῶν πολιορκηθείσης Κερκύρας,
καὶ τὴν τοῦ Ἁγίου ἀντίλειψιν ἐν τῷ ἐνετικῷ θεσπισματι, τῷ κα-
θιεροῦντι τὴν θαυματουργίαν καὶ τὴν λιτανείαν τοῦ Ἁγίου; ἔτε'
1716 Αὐγούστου 14.—Τί λοιπὸν παράδοξον ἂν, ὡς περὶ ὁ Ἱατρο-
φιλόσοφος Νικόλαος Βούλγαρις ἐξιστόρησεν, ὅπως ὑπὸ τῆς μιᾶς καὶ
τῆς αὐτῆς φωνῆς ἤκουσεν ὑπὸ τοῦ λαοῦ διηγούμενου τὸ διαβυβα-
σθὲν ὑπὸ τῶν προγόνων εἰς οὐτὸν θαῦμα τοῦτο τοῦ Σπυρίδωνος,
οὕτω καὶ ὁ συγγραφεὺς τοῦ πονηματίου « Οὐρανοῦ Κρίσις, » πε-
ριέγραψε τὸ ἐν λόγῳ θαῦμα τοῦ Ἁγίου, δηλαδὴ τὸν ἐμπρησμὸν τοῦ
Πιζάνη, καθὼς ἤκουσε τὸν λαὸν διηγούμενον κατὰ πραγματικὴν πα-
ράδοξιν, ὅτι, δηλαδὴ, διὰ δαυλοῦ ὁ Ἅγιος πῦρ ἐνέβαλε; καὶ τᾶλλα
ὡσαύτως, ὅτι ὁ μὲν Πιζάνης ἐν τῇ τρομερᾷ ἐκείνῃ καταστροφῇ εὐ-
ρέθη ὥστανε ἀπηγγονισμένος ὑπὸ δύο δοκῶν. ὁ σύμβουλος αὐτοῦ Θεο-
λόγος εἰς ῥυπαρὸν χάνδακα, ἐρριμένος καὶ ὁ στρατιώτης ἀπεσφενδονι-
σμένος ἐν τῇ πλατείᾳ παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ ἐσαυραμένου Σωτή-
ρος, αἱ ἐκσφενδονισθεῖσαι πέτραι ὅτι κατέπεσον ἐπισθεν τοῦ φρουρίου
ἐνθα ἐσάθμευεν ὁ ἐνετικὸς στόλος, ὃν οὐκ ἐλίγον ἐβλοψε, καὶ πολ-
λοὺς ἐν οὐτῷ καὶ ἐν τῷ φρουρίῳ ἐθανάτωσεν, ἐνὶ τὴν πόλιν οὐδαμῶς
ἐβλαψε, καὶ ὅτι μόνη ἡ κανδήλα Πιζάνη, περὶ ἧς προείπομεν, κα-
τέπεσεν θῶρον ἦν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου ἀνηρτημένη καὶ ἐξουλίσθη
ὑποκάτω, τοιαύτη τυγχάνουσα μέχρι τῆς σήμερον; καὶ τέλος, ὅτι
κεραυνὸς κατ' ἐπέσεν ἐν τῷ οἴκῳ Πιζάνη ἐν Ἑνετίᾳ καὶ οὐδένα ἐβλα-
ψεν, εἰμὴ τὴν ἐν αὐτῷ ἀνηρτημένην ἐπὶ τοῦ τείχους εἰκόνα αὐτοῦ.
Οὐδὲν εἰς ταῦτα ἐρῶ τὸ ἀδύνατον καὶ ἀνακόλουθον.

Ἄν λοιπὸν ταῦτα ἔγραψεν ὁ συγγραφεὺς τοῦ πονηματίου « Οὐ-
ρανοῦ Κρίσις » ἔπεται ὅτι ἠρύσθη αὐτὰ ἀπὸ τὴν διήγησιν τοῦ λαοῦ
ἔπεται ὅτι ὁ λαὸς διέσωζεν, ὡς περ' ἐτι διασώζει αὐτὰ ἐν τῇ μνή-
μῃ αὐτοῦ, ἅτινα διασώζονται ἀπὸ γενεᾶν εἰς γενεάν· καὶ καθὼς ἀ-

ναγκόμενα εἰς τὸν Προστάτην Σπυρίδωνα, εἰς ἀντικείμενον δηλαδὴ τῆς Θρησκείας αὐτοῦ, καθίστανται καὶ ἀνεξάληπτα ἀπ' αὐτοῦ.

Δυνατὸν, ἴσως, καθὼς εἰς πᾶσαν ἀνθρωπίνην ἐξιστόρησιν συμβαίνει, γὰρ εἰσέσφρησε καὶ πικραπλήρωμά τι ἐν τῇ διηγήσει· πλὴν τοῦτο δὲν ἀλλοιοῖ τὴν οὐσίαν τοῦ θαύματος.

Οὕτω, δυνατὸν νὰ καταγγείλῃς τὸν συγγραφέα τοῦ πονηματίου, «Οὐρανοῦ Κρίσις,» ὅτι διὰ ζωηροτέρων τοῦ δέοντος χρωμάτων ἐξωγράφῃς τὸ γεγονός, καὶ πικρῶς ἐστιγματίσῃς τὸ δυτικὸν δόγμα, ὃν περ καὶ φανατικὸν ἀπεκάλεσας, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀναίρεῖ τὴν ἀλήθειαν τῆς οὐσίας· διόπερ ἡ λέξις φανατισμὸς δὲν ἰσοδυναμεῖ τῷ ψεύδει, πάντοτε.

Φέρε δὲ τῶρα, ἀγαπητὲ Δεβιάζη, ν' ἀναλύσωμεν καὶ τὸ ἱστορικὸν μέρος τοῦ ἀνωνόμου σου συγγραφῆς τοῦ αὐτόπτου γεγονότος· εἰς δύο μέρη ἀλίσκεται, καὶ πῶς, συνομολογῶν, καίτοι πειράται τὴν ἀλήθειαν ν' ἀποκρύψῃ· ἐνὼ δηλ. παριστᾷ τὸν Ἀνδρέαν Πιζάννιν ἄνδρα, παθόντα τοιοῦτον θάνατον, καὶ ὑπὸ πάντων τιμώμενον καὶ ἀγαπώμενον, ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς νεκρικῆς αὐτοῦ ἐκφορᾶς, λέγει, ὅτι ὀλίγιστοι ἠκολούθησαν, καὶ ὅτι ὁ τὸν Γραικὼν Κλῆρος, οὐτε συμμεθεῖξεν, οὔτε προσεκήθη.

Τίς ἡ ἀφορμὴ ὅτι ὀλίγιστοι ἠκολούθησαν τοιοῦτου ἀνδρός τὴν ἐκφορὰν, τοσοῦτον ὑπὸ πάντων ἀξιαγαπήτου, καὶ ὑποστάντος τοιοῦτον κατὰ τύχην ὀδυνηρότατον θάνατον; εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις, πᾶς τις γνωρίζει, ὅτι συντρέχουσι πάντες, ἵνα δείξωσι τὴν συμπάθειαν, ἵνα συνθρηνήσωσι τὸν παθόντα· διατὶ λοιπὸν ὀλίγιστοι ἠκολούθησαν; δὲν ἐπεθύμουν νὰ διεγείρω τὴν ἐξῆς ἀπορίαν· μήπως ὁ κατατετρομασμένος λαὸς ἐκεῖνος ὑπὸ διαφοροτικοῦ ἢ τυχαίου περιστατικοῦ, δὲν ἐτόλμα ν' ἀκολουθήσῃ τὸν καταπυρποληθέντα καὶ θεῖα τιμωρηθέντα ἐκδικήσει.

Τίς ὡστόσος ἡ αἰτία νὰ μὴ μεθέξῃ ὁ τὸν Γραικὼν Κλῆρος καὶ νὰ μὴ προσκληθῇ; ἂν πραγματικῶς δὲν ὑπῆρχε δυσμένειά τις,

δι' ὅσα ἠκούσαμεν ὅτι ἐποίει ὁ Πισάνης καὶ οἱ ὁμόφρονες, κατ' αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου αὐτῶν; ἂν τοῦνατίον τοιοῦτόν τι δὲν ὑπῆρχε, διατὶ νὰ μὴ ἀκολουθήσῃ, ὁ τὸν Γραικὼν Κλῆρος; ἐνῷ εἰς πᾶσαν ἐπίσημον τελετὴν ὤφειλε προσκαλούμενος νὰ μεθέξῃ, ἐνῷ καὶ εἰς αὐτάς τὰς λειτανείας, ὤφειλεν νὰ παρακολουθῇ τὸν λατινικὸν κλῆρον; Διότι ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία ἐκυριάρχει ἐπὶ τῆς Ἀνατολικῆς κατὰ τὴν τῆς Ἐνετοκρατίας ἐποχὴν, καὶ οὐδεὶς τὸν ὀρθόδοξον οὐδὲ ἐτόλμα τι νὰ πράξῃ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως αὐτῆς; ὅπως δὲ μάθῃς, φίλε μου, τὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἡμῶν ὑπόκλησιν, μάθε ὅτι, οὐδὲ ἐπετρέπετο νὰ ἔχῃ ἴδιον Ἐπίσκοπον, ἀλλ' ἀρχιεπισκόπον ἢ καλῆτερον, καὶ συντομία· χάριν, ἐκ τοῦ ἐξῆς ὅφους καὶ τὰ λοιπὰ συμπέρανε.

Ἄ· Ἐπειδὴ εἰς τοὺς οὐσιώδεις δημοσίους σκοποὺς καὶ εἰς τὰς ἀνασκοπὰς τῆς ἐξουσίας ἐνδιαφέρει ἡ ἀδιάλειπτος ἔνωσις τῶν δύο δογμάτων εἰς οἰανδήποτε περίπτωσιν, θέλει εἶναι πάντοτε ὑπέχρεος αὐτὸς ὁ Γραικικὸς Κλῆρος, μετὰ τοῦ Λατινικοῦ. ἀμφότεροι δὲ νὰ συνέρχωνται εἰς ἐκάστην λιτανείαν καὶ Ἐκκλησιαστικὴν τελετὴν, συμφώνως μετὰ τῶν ἐν τῷ τυπικῷ τῷ 1758, ὑπὸ τῆς Συγκλήτου ψηφισθέντων, ἐπειδὴ εἶναι ἀμετάτρεπτος καὶ ὀριστικὴ θέλησις τῆς ἐξουσίας, ὡς καὶ εἰς ἄλλους χρόνους ἐδηλώθη, ἐπ' οὐδενὶ συμβάματι νὰ διαχωρίζωνται τὰ δύο δόγματα· Δοκιμὴ διαταγὴ τῆς 1 Ὀκτωβρίου 1787. — (α)

Ἐτερον ἐντάλμα τῆς 18 Φεβρουαρίου 1643 ἐπὶ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῶν ἐπιτρόπων τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀγίου, ἀρχοῦντος· δηλοῦν τὴν πείσιν κατὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας· ἂν διὰ τῆς ἐξουσίας ἂν ἔχει (ἡ κυβέρνησις) ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ θρησκευματος κτλ. — (β)

Σημ. (α) Ἑρμ. Λογιστ. Πολιτ. Καταστ. τῆς Ἑπταν. ἐπὶ Ἐνετῶν. σελ. 114. 115.

Σημ. (β) Ἀληθῆς Ἐκθεσις· σελ. 63.

Δικαίως λοιπὸν πᾶς τις ὑποπτεύει, ὅτι ἕνεκα δυσμενείας, ἡ ὁποία βεβαιώ, προήλθεν ἐξ ὧν προεῖπομεν, ὁ τῶν Γραικῶν Κληρὸς δὲν *συνεμέθεξεν* εἰς τὴν πομπώδη ἐκφορὰν τοῦ λειψάνου τοῦ Ἀνδρέου Πιζάνη, καὶ οὔτε προσεκλήθη.

Ἄν δὲ ταῦτα τάντα καλῶς σταθμίσῃς, θέλεις ἑλλόγως συμπεράνει ὅτι, ἕνεκα τῆς τρομοκρατίας, ἃν ἤθελον ὑπάρχει καὶ ἀμερόληπτοι, ἡ ἕνεκα μεροληπτικότητος, οἱ τότε ἐπιθυμοῦντες νὰ γράψωσιν ἐν προκειμένῳ, ἡ δὲν ἐπεχείρουν οἱ μὲν, ἡ ἑμερολήπτουν οἱ δὲ τοιοῦτοι οἱ ὑπὸ σοῦ, φίλε, ὑπαινιττόμενοι ἱστορικοὶ, καὶ ἐκεῖνος ὁ ἀνώνυμος ὃν ἀνεῦρες ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ τῆς λατινικῆς Μητροπόλεως Ἐκκλησίᾳς, τὴν περικοπὴν τοῦ οὐοῦ ἀντέγραψας καὶ διὰ φυλλαδίου σου ἐδημοσίευσας τύποις.

Πείσθητι λοιπὸν, ἀγαπητὲ, ὅτι τὸ ἐν λόγῳ γεγρονὸς εἶναι θαῦμα τρανώτατον τοῦ Ἀγίου Θχυματούργου Σπυρίδωνος, δι' οὗ ἐπιμωρήσατο τοῦ ἐνοχλοῦντας Αὐτὸν καὶ τὸν ἅγιον Αὐτοῦ οἶκον, καὶ τοὺς εὐσεβεῖς Αὐτοῦ καὶ πιστοὺς θεράποντας, ἱκανοποιήτατο καὶ ὅτι ἂν δὲν προῦκειτο περὶ τοιοῦτου στιγματισμοῦ καθ' ἑαυτῆς, ἡ τότε κυβερνήσις ἤθελε διὰ θεσπίσματος ἀνακηρύξει αὐτὸ ὡς τοιοῦτον, καθὼς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων Θχυμάτων τοῦ Αὐτοῦ Ἀγίου, κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ χρόνους ἐποίησεν. Οὕτω, διὰ τὴν λιτανεῖαν τῆς Κυριακῆς τῶν Βατίων, διὰ τὴν πανώλην ἣτις ἐνέσκηψεν εἰς τὴν Κέρκυραν, καὶ Θχυμασίῳ διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς μεσιτείας τοῦ Ἀγίου ἡ τρομερὰ ἐκείνη ῥομφαία ἀπηλάθη (ἐτη 1630). Ἴδε ἀναφορὰν τῶν Συνδίκων καὶ ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως.) (α)

Οὕτω διὰ τὰς γενομένας λιτανεῖας κατὰ τὴν πρώτην Κυριακὴν τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς, διὰ τὴν καὶ δευτέραν φορὰν ἐνσκήψασαν νόσον πανώλην, καὶ διὰ τὴν κατὰ τὸ Ἅγιον καὶ Μέγα Σάββατον, σιτοδείαν, ἐξ ὧν τῇ ἀντιλήψει τοῦ Προστάτου Σπυρίδωνος, καὶ ἡ

Σημ. (α) Ἀληθῆς Ἐκθεσις ὑπὸ Νικολάου Βουλγαρεως κτλ. 1857

πανώλης ἀπεδιώχθη καὶ πλοῖον σιτοφόρον ἀνεφάνη εἰς τὸν λιμένα, προτραπέντος, κατὰ τὴν τοῦ πλοιάρχου ἐξομολόγησιν, τοῦ αὐτοῦ νὰ μεταβῇ εἰς Κέρκυραν ἐπὶ κέρδη μεγάλα, ὑφ' ἐνὸς μοναχοῦ (ἐτη 1673 — 29 Ὀκτωβρίου. Ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως.) (α)

Οὕτω καὶ περὶ ἧς εἴπομεν λιτανείας, διὰ τὴν ἀποδίωξιν τῶν Ὀθωμανῶν. 11 Αὐγούστου 1716 — (Ἀπόφ. 30 Μαρτίου 1717 ε.ν) (β)

Ταῦτα ἀρκοῦντα κρίνω πρὸς διδασκαλίαν σου, κύριε Δεσπότη, καὶ ἱκανοποιήσιν τῶν ἡμετέρων.

Σημ. (α) Ἀληθ. Ἐκθ. κτλ. σελ. 46.

Σημ. (β) Ἀληθ. Ἐκθ. κτλ. σελ. 67.

ΤΕΛΟΣ

ΟΙΚΟΙ ΚΑ΄.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ

ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΝ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ

τὸν κατ' ἐξαιρετον τρόπον Προστάτην Κερκύρας.

Κοντάκιον. ᾠχος πλ.δ'. Τῇ ὑπερμάχῳ.

Τὸν Ἱεράρχην τὸν κλεινὸν καὶ Θεοτίμητον·
Τῶν Κερκυραίων τὸν Προστάτην τε καὶ φύλακα·
Ἀνυμνοῦμέν σε Πάτερ θαυματουργέ Σπυρίδων·
Ὡς οὖν ἔχων παρρησίαν πρὸς τὸν Κύριον·
Ἐκ παντοίων ἡμᾶς ῥῦσαι περιστάσεων·
Ἵνα κράζωμέν σοι, χαίροις Πάτερ τρισόλβιε.

Αγγελοι οὐρανόθεν ἐπὶ γῆς κατελθόντες, φόβῳ συν-
ελειτούργουν σοι Πάτερ. (Ἐκ γ'.) Πῶς ἄρα οἱ γηγενεῖς
ἡμεῖς ἐπαινέσωμέν σε προσφυῶς, Ἄγιε ; ἀλλ' οὖν ὥς τα-
πεινόφρονι τολμῶμεν, προσφωνεῖν σοι ταῦτα:

Χαίροις, ὁ ἔνθεος Ἱεράρχης·

Χαίροις, ὁ πάνσεπτος Ποιμενάρχης.

Χαίροις, τὸ τῆς Κύπρου πανέντιμον βλάστημα·

Χαίροις, Κερκυραίων περίδοξον καύχημα.

Χαίροις, ὕψος ἀγιότητος, δυσανάβατον πολλοῖς·

Χαίροις, βάθος ταπεινώσεως, τὴν ἐπίβασιν δεικνύς.

Χαίροις, τῆς εὐσεβείας, ὁ ἀκλόνητος στύλος·

Χαίροις, Ὁρθοδοξίας, ὁ ἀκράδαντος πύργος·

Χαίροις, πασῶν ἀρετῶν ὁ κάτοχος·
Χαίροις, πολλῶν δωρεῶν ὁ πάροχος·
Χαίροις, Χριστὸν ὁ ἐκ βρέφους ποθήσας·
Χαίροις, Αὐτὸν ἐκ ψυχῆς ἀγαπήσας,

Χαίροις, Πάτερ τρισόλβιε.

Βλέπουσα τὴν ἀγίαν τοῦ λειψάνου σου θήκην, ἡ Κέρ-
κρη Σπυρίδων σοι κράζει· ὁ πολιοῦχός μου αὐτὸς εἶ, δι' οὗ
ἐξ ἀλαττόρων ἐχθρῶν ῥύομαι, Θεὸν τὸν δωρησάμενον προ-
σκυνοῦσα, ᾄδω τὸν ὕμνον,

Ἀλληλούϊα.

Γνώσιν ἀγνωστον γινῶναι, ἀφθαρσίας θαλλούσης, οἱ
θέλοντες ἐγγίσατε τῇ θήκῃ τοῦ τρισμακάρος ἡμῶν Πα-
τρός, καὶ θεῆσθε τοῦτον αἰσθητῶς ἀφθαρτον, ἐν φῶτι δὲ
καὶ θαύματι βοᾶτε, πρὸς αὐτὸν τοιαῦτα :

Χαίροις, ὁ δείκτης τῆς ἀφθαρσίας·
Χαίροις, ὁ τύπος παλινζωίας.
Χαίροις, τῆς κοινῆς ἀναστάσεως σύμβολον·
Χαίροις, μελλούσης ἀφθαρσίας προοίμιον.
Χαίροις, ὅτι τὰ παλῆά σου, ἐξ ἐκείνων τῶν καιρῶν·
Χαίροις, τὴν ἐλαστικότητα τοῦ χρωτὸς διατηρῶν.
Χαίροις, ὁ σαφηνίζων ἀναστάσεως δόγμα·
Χαίροις, τῶν θνητοψύχων, πολυστένακτον τραῦμα.
Χαίροις, ὑπνῶν δικαίων τὸν νήδυμον·
Χαίροις, Κριτὴν μηνύων ἐρχόμενον.
Χαίροις, ὁσμὴν Παραδείσου ἐκπνέων·
Χαίροις, τερπνὴν εὐωδίαν προχέων,

Χαίροις, Πάτερ τρισόλβιε.

Δύναμις τοῦ Ὑψίστου ἐπὶ σοί ἐνοικοῦσα, καὶ ζῶντι
καὶ θανόντι βραβεύει· τὰ μέγαρα καὶ πολυειδῆ ἐξαίσια καὶ

ὑπερφυῖ θαύματα, τοῖς πίστει προσιοῦσί σοι, καὶ Θεῷ βο-
ῶσι τὸν ὕμνον,

Ἀλληλούϊα.

Βχουσα τὸ σὸν σῶμα, Κερκυραίων ἡ πόλις, ὡς ὄλβον
τε καὶ θησαυρὸν μέγαν· ἐκ νυκτὸς τέκνα τὰ ἑαυτῆς ἀπο-
στέλλει πρὸς τὸν σὸν Ναόν, Ἁγίε· ὕμνεῖν καὶ μεγαλύνειν
σε, καὶ μετὰ πίστεως βοᾶν σοι·

Χαίροις, ὁ ἡμέτερος Προστάτης·
Χαίροις, ὁ κοινὸς Πατὴρ καὶ Δεσπότης.
Χαίροις, σεβαστῶν Ἀρχιερέων σημείωμα·
Χαίροις, εὐλαβῶν Ἱερέων ἐγκαλλώπισμα.
Χαίροις, δόξα καὶ κραταίωμα, Βασιλέων τῶν πιστῶν·
Χαίροις, νίκη τε καὶ τρόπαιον, τῶν Ἑλληνικῶν στρατῶν.
Χαίροις, Θεὸς διδάκτωρ, δικαστικῆς εὐνομίας·
Χαίροις, τῶν ἀρχομένων, ὁδηγὸς εὐπειθείας.
Χαίροις, πτωχῶν ὁ ἔχων τὴν μέριμναν·
Χαίροις, κινῶν πλουσίων συμπάθειαν.
Χαίροις, τῶν ὀρφανῶν ὁ ἀντιλήπτωρ·
Χαίροις, γυμνῶν καὶ χηρῶν ὁ κοσμήτωρ,

Χαίροις, Πάτερ τρισόλβιε.

Σάλης καὶ καταιγίδος, τρικυμίας θαλάσσης, λυτροῦν-
ται παραδόξως Σπυρίδων, οἱ ἐπικαλούμενοι τὸ σὸν πανά-
γιον καὶ θαυμαστὸν ὄνομα· ὁ γὰρ Θεὸς δοξάζει σε, ἀκούων
παρὰ πάντων οὕτως,

Ἀλληλούϊα.

Βχουσε τῆς φωνῆς σου, ἡ νεκρὰ ἐν τῷ τάφῳ, καὶ ἅμα
τῷ λόγῳ ζωοθεῖσα, ἐβόησε λαμπρᾷ τῇ φωνῇ, ἡ παρακα-
ταθήκη ἐκεῖ κέχυται· ἡμεῖς οὖν τὸ ἐξαίσιον ἀνυμνοῦντες
θαῦμα, βοῶμεν·

Χαίροις, νεκράν ὡς ζῶσαν φωνήσας·
 Χαίροις, αὐτὴν ἐπ' αὐθις κοιμήσας.
 Χαίροις, Ἡλιοῦ τοῦ Θεοσβίτου ισότιμε·
 Χαίροις, Ἐλισσαίου Προφήτου ισάριθμε.
 Χαίροις, Πέτρου ἰσοστάσιε, προσφωνοῦντος Ταβιθάν·
 Χαίροις, ὡς περ ὁ Κύριος, κοῦμι εἰπας Ταλιθα.
 Χαίροις, ὁ Βηθανίαν, ἐνδειξάμενος ἄλλην·
 Χαίροις, ψυχὴν ἐλκύσας, ἐν τῷ σώματι πάλιν.
 Χαίροις, φωνὴν πλουτῶν ζωοπάροχον·
 Χαίροις, ἰσχὺν ὁ ἔχων ισάγγελον.
 Χαίροις, ὁ χοῖκός ὢν κατὰ φύσιν·
 Χαίροις, ὁ θαυματουργῶν ὑπὲρ φύσιν,

Χαίροις, Πάτερ τρισόλβιε.

Θεοσύλλεκτον στίφος, Θεοφόρων Πατέρων, ἀπείρου θυ-
 μηδίας ἐπλήσθη· ἡνίκα ὅτ' ἔργων θαυμαστῶν, ἐδείχθης
 τῶν αἰρετικῶν φίμωτρον· τῷ δὲ νικοποιῷ Θεῷ ἐπάξιον,
 ἔμελπον ὕμνον,

Ἀλληλούϊα.

Ἰδὼν παῖδες Ἑλλήνων πολεμίων τὰ σμήνη, τομῶς ὑπὸ
 σοῦ ἐκδιωχέντα· καὶ γὰρ Πάτερ εἷς ὁ δυνατός, μυριάδας
 αὐτῶν εἰς φυγὴν ἔτρεψας· οἱ δὲ τὴν νίκην ἄραντες πιστοὶ,
 ἐβόων :

Χαίροις, τὸ ὄπλον ἡμῶν καὶ ὁ θώραξ·
 Χαίροις, τῆς νήσου ἡμῶν ὁ φύλαξ.
 Χαίροις, κατ' ἐχθρῶν ἀτασθάλων ἀντίπαλος·
 Χαίροις, τῆς αὐτῶν ἀπωλείας παραίτιος.
 Χαίροις, σπᾶθη ἡ συγκόπτουσα, ἄλλοφύλων τὰς ὀρδὰς·
 Χαίροις, φάσγανον οὐράνιον, τέμνον τούτων κεφαλὰς.
 Χαίροις, κλονισμόν τούτοις, ἐμβαλὼν τὸν τοῦ Κρίνου·
 Χαίροις, πανικὸν φόβον, ὁ τιθεὶς ἐν τῷ φεύγειν.

Χαίροις, πρηστήρ, ὁ καίων ὑβρίζοντας·
 Χαίροις, κοπὴς, νοσοῦντων ἀσέβειαν.
 Χαίροις δι' οὗ, ἀπωλέσθησαν θῆρες·
 Χαίροις δι' οὗ, διεσώθησαν πάντες,

Χαίροις, Πάτερ τρισόλβιε.

Ἐρχομαι ἐορτάζει τὰς πολλὰς σου συνάξεις, καὶ τέρ-
 πεται πιστῶς γηθουμένη· παννυχίους ᾄδουσα ὥδης, ἣν δια-
 φύλαττε ἀσινῇ, Ἁγίε· τὸν Πλάστην μεγαλύνουσαν, καὶ
 πρὸς αὐτὸν ἀναβοῶσαν,

Ἀλληλούϊα.

Λάμπων ἀπὸ τοῦ βίου, φρικτορῶν ἐν τοῖς ἔργοις, ἐν
 θαύμασι πολλοῖς περιαστράπτων· καταυγάζεις τὴν ὑπ'
 οὐρανόν, καὶ θάλπεις τοὺς οἰκοῦντας αὐτὴν ἅπαντας, οἱ
 πρὸς σὲ ἀτενίζοντες, θαμβητικῶς ἀναβοῶσι·

Χαίροις, ὁ λάμπων δίκην Ἡλίου·
 Χαίροις, ὁ πλήρης φωτὸς αὐλοῦ.
 Χαίροις, ὁ φωτίζων πιστῶν τὰ νοήματα·
 Χαίροις, ὁ ἀγνίζων πολλῶν τὰ φρονήματα.
 Χαίροις, πάντων προστρεχόντων σοι, ἀγιάζων τὰς
 ψυχὰς·
 Χαίροις, νόσων τῶν τοῦ σώματος, θεραπέων τὰς
 πληγὰς.

Χαίροις, τυφλοῖς, τὸ βλέπειν δωρησάμενος πλείστοις·
 Χαίροις καμῇ, τῆς ἀνυποίστου λυτρωσάμενος λύτης.
 Χαίροις, κακῶς πασχόντων ἀνάρρωσις·
 Χαίροις, παθῶν στυγερῶν ἡ ἰασις.
 Χαίροις, ὁ συντηρητὴς τῆς ὑγείας·
 Χαίροις, ὁ δοτὴρ πάσης εὐτυχίας,

Χαίροις, Πάτερ τρισόλβιε.

Μέλλοντες ἐκπειράζειν τὸν Θεόν τῶν ἀπάντων, καὶ σὲ τὸν ἀγαθὸν αὐτοῦ δοῦλον· οἱ ἑτεροδόξων ἀρχηγοί, καὶ στήσαι ἐν τῷ οἴκῳ τῷ σῷ τράπεζαν τῆς τόλμας, δίχας ἐτίσαν μὴ γνόντες, εὖ φρονεῖν καὶ λέγειν,

Ἀλληλούϊα·

Κόμος οὗτος θεόθεν ἐδωρήθη τῇ φύσει, πατέρας προστατεύειν τὰ τέκνα· σὺ οὖν ὡς φιλόστοργος Πατήρ, τῶν ταπεινῶν τέκνων σου ἡμῶν πρόστηθι, ἀπὸ πάσης λυτρούμενος κακώσεως, τοὺς σοὶ βοῶντας·

Χαίροις, ποιμὴν λογικῶν προβάτων·

Χαίροις, αἰπόλε Χριστοῦ θρεμμάτων·

Χαίροις, θλιβομένων ὁξεῖα ἀντίληψις·

Χαίροις, τῶν πενθούντων ταχεῖα παράκλησις·

Χαίροις, ὄνομα σεβάσμιον, καὶ Ἀγγέλοις καὶ βροτοῖς·

Χαίροις, πᾶσι παρεχόμενον, τὰ αἰτήματα πιστοῖς·

Χαίροις ὁ ἐκδιώκων, πνεύματα πονηρίας·

Χαίροις ὁ ἀπελαύνων, δαίμονας ἀσελγείας·

Χαίροις, ὁ νουθετήσας Τριφύλιον·

Χαίροις, ὁ ταπεινώσας Διάκονον·

Χαίροις χωλοῖς, ἐντιθεῖς εὐδρομίαν·

Χαίροις κωφοῖς, ὁ δοὺς εὐηχοίαν,

Χαίροις, Πάτερ τρισόλβιε.

Κένος ὡς ἐν ὀδύναις, εὐτελὴς σὸς ἱκέτης, συντέθηκα σμικρότατον αἶνον· σὺ δὲ ὁ πρᾶς καὶ συμπαθὴς, τοῦτον ὡς τῆς χήρας τὰ λεπτὰ πρόσδεξαι· πταισμάτων μοι συγχώρησιν παρέχων, ἐν τῷ ψάλλειν οὕτως,

Ἀλληλούϊα.

Οφιν μεταποιήσας εἰς χρυσὸν παραδόξως, διέλυσας πτωχοῦ τὴν πενίαν· ὃς ἰδὼν, ὃν εἶχεν ἐν χερσὶν ἐπὶ τῆς

λιθίας ζωηρῶς ἔρποντα, ἐξίστατο καὶ ἴστατο, τοιαῦτα πρὸς σὲ ἀνακράζων·

Χαίροις, ὁ Πρόεδρος Τριμυθοῦντος·

Χαίροις, χαρὰ πτωχοῦ τοῦ πενθοῦντος·

Χαίροις ὁ συμπονέσας, πένητι πάσχοντι·

Χαίροις ὁ ἐλεήσας, χρυσῷ δωρήματι·

Χαίροις, ῥάβδου μεταποίησιν, ὑπομύσας τὴν φρικτὴν·

Χαίροις, σάρκα τὴν τοῦ ὄφεως, μετατρέψας εἰς χρυσοῦν·

Χαίροις, ὁ οἰκτειρήσας, καὶ ἐχθροὺς ἐν τῷ πάσχειν·

Χαίροις, ὁ συγχωρήσας, τὰ σὰ θέλοντας κλέπτειν·

Χαίροις ἐχθρόν, νικήσας τὸν δόλιον·

Χαίροις Ἀριστοῦ, πληρώσας πᾶν λόγιον·

Χαίροις, ὁ τοὺς ἀμαρτωλοὺς οἰκτεῖρων·

Χαίροις, ὁ πάντας εἰς μετάνειαν ἄγων,

Χαίροις, Πάτερ τρισόλβιε.

Κᾶσα φύσις Ἀγγέλων, καὶ πᾶν γένος ἀνθρώπων, ἐκπλήττεται τοῖς θαύμασί σου. Ταῦτα γὰρ ἀληθῶς εἰπεῖν, οἱ οἰκοῦντες τὴν ὑπ' οὐρανὸν ἴσσοι, καὶ πάντες ἐνὶ στόματι, Θεὸν δοξάζουσι βοῶντες,

Ἀλληλούϊα.

Ρεύματα συνεστάλη παραδόξως, καὶ τούτων ἀκολούτως διήλθες· αὐτὸς γὰρ ὁ Δημιουργὸς τῶν στοιχείων, τὴν ὑποταγὴν δέδωκε, δικαίως οὖν τὸν ἑπαινον προσενεγκόντες σοι, προσφωνοῦμεν·

Χαίροις, ὁ λόγῳ ποταμὸν δῆσας·

Χαίροις, τὸ ρεῖθρον τούτου ὁ στήσας·

Χαίροις, Ἀγίων Προφητῶν συνόμιλος·

Χαίροις, τὴν ἐκείνων χάριν κληρωσάμενος·

Χαίροις ὅτι διεπέρασας, ποταμὸν τοῖς σοῖς ποσὶ·

Χαίροις ὅτι συνεζήλωσας, Ἰησοῦν τὸν τοῦ Ναυῆ.

Χαίροις ὅτι τοὺς λόγους, τοῦ Χριστοῦ ἐκυρώσω·
 Χαίροις ὅτι τὰ μείζω, τῶν θαυμάτων εἰργάσω.
 Χαίροις, ὁ γῆν καλύψας τοῖς θαύμασι·
 Χαίροις, λιμὴν ἀχείμαστος πλέουσι.
 Χαίροις, Χριστοῦ ἀληθοῦς ὑπηρέτης·
 Χαίροις, ἡμῶν πρὸς αὐτὸν ὁ μεσίτης,

Χαίροις, Πάτερ τρισόλβιε.

Κῶσαι θέλων τὸν κόσμον, ὁ Θεὸς τοῦ ἐλέους, ἐμέρισε
 τοῖς τόποις τοὺς Ἁγίους· καὶ τὸν μὲν ἐκεῖσε κατοικεῖν,
 τὸν δὲ ἀλλαχοῦ, προνοητικῶς τέταχε, Σὲ δὲ Πάτερ ἡ Κέρ-
 κυρα αὐχεῖ, καὶ ᾄδει Σοι τὸν ὕμνον,

Ἀλληλούϊα.

Εμένος τὸ σὸν Πάτερ, ταμεῖον ὑπάρχει, παντοίων
 δωρεῶν καὶ χαρίτων· ἐκ τούτων οὖν μετάδος ἡμῖν, καὶ λύ-
 τρωσαι τῶν ἀνιαρῶν, Ἁγίε· ὅπως ἀπαύστως ἅπαντες πι-
 στῶς βοῶμεν :

Χαίροις, ὁ οὐράνιος τοπάρχης·
 Χαίροις, ὁ ἔντιμος Ἀγγελάρχης.
 Χαίροις, τῶν Πατέρων τὸ θεῖον ἐκλόγιον·
 Χαίροις, ἁμαρτωλῶν ψυχῶν ἱλαστήριον.
 Χαίροις, πέλαιος χρηστότητος, συμπαθείας ποταμέ·
 Χαίροις, Ἀβραὰμ φιλόξενε, δόσεως ὠκεανέ.
 Χαίροις, πλουσίους πάντας, ὁδηγῶν συνετίζων·
 Χαίροις, ὁ σπλάγχνα τούτων, εἰς μετάδοσιν κάμπτων.
 Χαίροις ὅτι εἶ, βροτὸς ὄντως οὐράνιος.
 Χαίροις ὁ ἐν γῇ, βιώσας ὡς Ἀγγελος.
 Χαίροις, ὁ κηρύσσων πᾶσιν εἰρήνην·
 Χαίροις, τὴν σὴν εὐλογῶν ἀεὶ ποίμνην,

Χαίροις, Πάτερ τρισόλβιε.

Εἰ τῇ κορυφῇ σου, θερυναῖς ἐν ἡμέραις, ψεκᾶσας δρο-
 σῶδεις ὁ Δεσπότης· τὴν τε ἀγάπην δεικνὺς πρὸς σέ, καὶ
 τὴν ἰδιάζουσαν αὐτῷ πρόνοιαν, ὑφ' ἧς διαφυλάττεσθαι δυ-
 σῶπει, τοὺς αὐτῷ βοῶντας,

Ἀλληλούϊα.

Ερίττω τὴν τῆς δευτέρας, παρουσίας ἡμέραν, καὶ τρέ-
 μω τὴν παγκόσμιον κρίσιν· καὶ γὰρ οὐδὲν ἔργον ἀγαθόν,
 φαύλας δὲ πράξεις καὶ ῥυπαρὰς εἰργασμαὶ· σὺ δὲ Πάτερ
 πανεύσπλαγγνε, βοήθειαν δός μοι βοῶντι :

Χαίροις, ὁ πολὺς τῇ εὐσπλαγχνίᾳ·
 Χαίροις, ὁ μέγας τῇ φιλανθρωπίᾳ.
 Χαίροις, ἱσταμένων θεόδοτον στήριγμα·
 Χαίροις, τῶν πιπτόντων πανάριστον ἔδρασμα.
 Χαίροις, στέλεχος μετάρσιον, βρίθον ἀγαθῶν καρπῶν·
 Χαίροις, θύρα ἐμβιβάζουσα, μετανοίας εἰς ὁδόν.
 Χαίροις, παιδαγωγία νεαρᾶς ἡλικίας·
 Χαίροις, καθοδηγία ἐντελοῦς εὐανδρίας.
 Χαίροις, καλὴ βοήθεια γήρατος·
 Χαίροις, χρηστὴ προμήθεια πένητος.
 Χαίροις, ὁ βοηθῶν πιστοῖς ἀνθρώποις·
 Χαίροις, ὁ σώζων ποικίλοις τοῖς τρόποις,

Χαίροις, Πάτερ τρισόλβιε.

Χάριν ἄφθονον νέμει, τὸ πανάγιον Σχῆνος, τῆς σῆς
 ἀγιότητος Σπυρίδων· πίστει προσπελάζουσιν αὐτῷ καὶ αἰ-
 τουμένοις παρὰ Θεοῦ ἔλεος, ὧν μετασχεῖν ἀξίωσον ἡμᾶς,
 τοὺς πιστῶς μελωδοῦντας,

Ἀλληλούϊα.

Εἰς ἄλλοντές σου τὸν ὕμνον, εὐφημοῦμεν σε πόθω, ὡς
 ζῶντα ἀληθῶς, οὐχ ὡς νεκρόν· βοήθειαν αἰτοῦντες ἐκ σοῦ,

ἐν πάσῃ περιστάσει δεινὴ Ὅσιε, πληροῦντες τὸ ἐφύμνιον
ὡς ἐφικτόν, καὶ βοῶντες :

Χαίροις, ὁ λάτρης Θεοῦ τοῦ ζῶντος·
Χαίροις, ὁ μύστης σεπτῆς Τριάδος.
Χαίροις Προφητῶν, Ἀποστόλων ὁμότροπος·
Χαίροις Πατριαρχῶν, ἀγίων ὁμόσκηνος.
Χαίροις, σκευὸς ἱερώτατον, κατὰ Παῦλον ἐκλογῆς·
Χαίροις, τίμιον ἀγλάισμα, τῆς Συνόδου τῆς σεπτῆς.
Χαίροις, θεολογήσας τὸ τρισήλιον φῶς·
Χαίροις, ὁ ὑποδείξας ὑποστάσεων τύπον.
Χαίροις, πρὸς φῶς ὁδηγῶν τὸ τῆς γνώσεως·
Χαίροις, ὁ διδούς τὸ πνεῦμα συνέσεως.
Χαίροις, ὁ ἐμπνεύσας ἀσόφοις τὸν λόγον·
Χαίροις, ὁ φωτίσας αὐτοὺς πρὸς τὸν ὕμνον,

Χαίροις, Πάτερ τρισόλβιε.

 πανθαύμαστε Πάτερ, Ἱεράρχα Κυρίου, Ἅγιε θαυ-
ματουργέ Σπυρίδων τὸ βραχὺ τοῦτο καὶ ἀκαλλές, ιδιω-
τίας ἔπος ἐμῆς πρόσδεξαι, καὶ λύτρωσαι κολάσεως τοῦς
πρὸς Θεὸν πιστῶς βοῶντας,

Ἄλληλῳδα.

ΤΕΛΟΣ